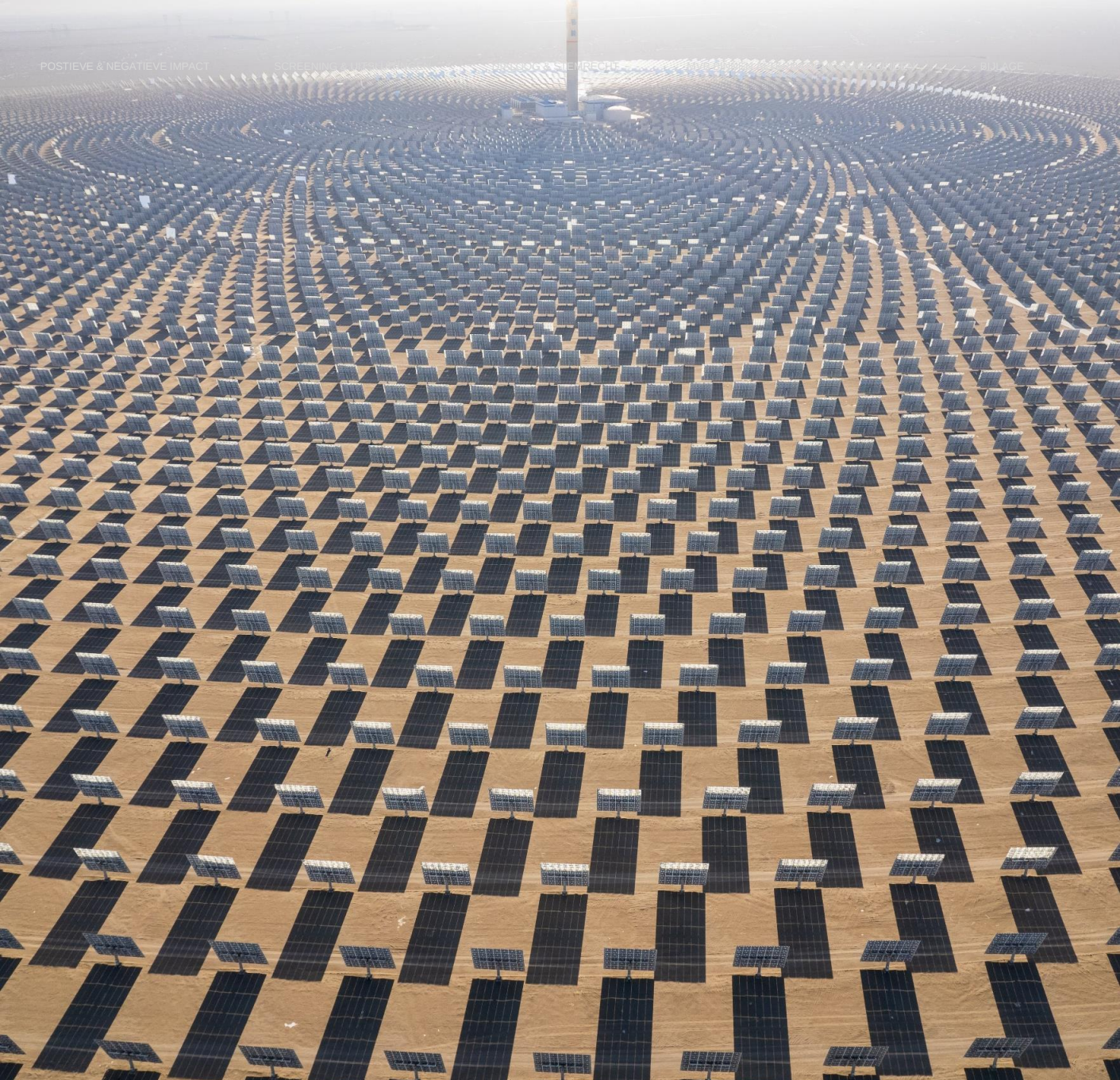

Jaarverslag Verantwoord Beleggen 2022

Inhoudsopgave

Kernpunten 2022.....	3
Ontwikkelingen 2022	4
Vooruitblik 2023.....	5
Onze MVB aanpak	6
Op weg naar Parijs: klimaat-neutraal in 2050.....	9
Positieve en negatieve impact van de beleggingen.....	12
Screening en uitsluitingen	14
Dialoog en stemrecht.....	16
Maatschappelijk verantwoord beleggen met alternatieve beleggingen.....	21
Bijlage.....	24

Kernpunten 2022

48%

Relatieve broeikasgasemissiereductie in scope 1 & 2 vergeleken met de benchmark.

Aantoonbare impact van onze impactbeleggingen

€ 369 miljoen

beheerd vermogen. In bijlage IV is een volledig overzicht van de beleggingen opgenomen.

59% van de beleggingsfondsen waarin we beleggen* voert **engagement** uit op onderwerpen waarop wij bedrijven willen aanspreken.

*excl. niet-genoteerde beleggingen

40% procent van de beleggingsportefeuille* (en 100% van de aandelenportefeuille) hanteert een **best-in-class**-methodiek waarbij de slechtst presterende bedrijven op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen worden vermeden.

*excl. niet-genoteerde beleggingen

Controversiële wapens

Tabak

UN global Compact schenders

Kolen en controversiële olie- en gaswinning

... Hier beleggen wij niet in!

Ontwikkelingen 2022

In 2022 hebben wij verdere stappen gezet om te voldoen aan onze doelstellingen op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB). Zo hebben wij onder meer gekozen voor een duurzamere invulling van de beleggingscategorie aandelen opkomende landen en genoteerd onroerend goed. Ook hebben wij de ESG-screening in onze kwartaalrapportage uitgebreid om nog beter zicht te krijgen op de prestaties van onze beleggingsportefeuille op gebied van duurzaamheid. Ten slotte hebben we met onze impactbeleggingen niet alleen een positief financieel rendement behaald, maar vooral ook impact gemaakt.

Klimaatdoelstelling en uitstoot portefeuille

We willen klimaatneutraal zijn in 2050. Hiertoe volgen wij het pad van de Paris Aligned Benchmark. Dat wil zeggen dat wij een forse reductie van de CO₂ -uitstoot van de beleggingen nastreven ten opzichte van onze situatie in 2019. De relatieve CO₂ - uitstoot van de beleggingen is inmiddels 48% lager dan die van een vergelijkbare portefeuille wanneer geen CO₂ reducerende maatregelen zouden zijn genomen. Sinds 2019 hebben we de CO₂ - uitstoot van onze portefeuille met 51% beperkt. We blijven

daarmee in de buurt van PAB, die een reductie voorschrijft van 57%. Na de forse stappen die we in de eerste twee jaar hebben gezet is de gerealiseerde reductie in 2022 wat achtergebleven.

Aandelen opkomende landen

In 2022 hebben we gekeken of de beleggingscategorieën aandelen opkomende landen nog aansluit op ons MVB-beleid. Het resultaat is dat wij een nieuw beleggingsfonds hebben geselecteerd, waarmee onze totale aandelenallocatie nu ingevuld is op basis van een best-in-class-beleid.

Genoteerd onroerend goed

We hebben in 2022 ook een nieuw beleggingsfonds voor genoteerd vastgoed geselecteerd. Dit fonds past beter bij ons duurzaamheidsbeleid. Zo worden voor dit fonds bedrijven gekozen volgens een best-in-class-benadering en zijn er daardoor meer ondernemingen opgenomen waarvan het klimaatbeleid aansluit op het Akkoord van Parijs. De totale CO₂-uitstoot van dit beleggingsfonds is dan ook lager. De implementatie is afgerond in 2023.

MVB-screening

Samen met onze fiduciare beheerder hebben wij in 2022 de ESG-screening uitgebreid. Dit geeft direct helder inzicht in de voortgang van ons MVB-beleid. Elk kwartaal wordt onze

portefeuille gemonitord op ons uitsluitingsbeleid, ESG-ratings en eventuele ESG-controversies. Ook wordt elk kwartaal gerapporteerd over de CO₂e-uitstoot van onze beleggingen.

Impact

Sinds 2019 beleggen wij in een wereldwijde impactpool, die aansluit op de door ons geselecteerde duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (Sustainable Development Goals, SDG's). De in 2022 gerealiseerde impact wordt in dit jaarverslag toegelicht.

Vooruitblik 2023

Maatschappelijk verantwoord beleggen blijft ook in deze veranderende tijden een belangrijk speerpunt voor ZLM. In 2023 wil ZLM meer aandacht besteden aan biodiversiteit. Wij willen vaststellen welke impact de beleggingsportefeuille heeft op biodiversiteit en hoe een afname hiervan de beleggingen kan beïnvloeden.

Een ander belangrijk onderwerp zal de eventuele selectie van een nieuwe manager voor de beleggingscategorie bedrijfsobligaties zijn. We overwegen de duurzaamheidskenmerken binnen deze categorie verder te verbeteren nu daar steeds meer mogelijkheden voor beschikbaar komen. Hierbij zal ook expliciet gekeken worden naar groene bedrijfsobligaties in aanvulling op de groene staatsobligaties die we al in portefeuille hebben.

Onze MVB-aanpak

Duurzaamheidsambitie

Een duurzame financiële zekerheid voor onze leden staat centraal. Wij willen een bijdrage leveren aan een duurzame leefbare wereld. Wij streven ook naar concrete bijdragen door regionale en internationale duurzaamheidsprojecten te ondersteunen. Naar onze overtuiging resulteert ons MVB-beleid in een beter risicorendementsprofiel zonder financieel rendement op te geven.

Wij willen de (potentiële) negatieve impact van onze beleggingen op de samenleving en milieu identificeren, verminderen en voorkomen. Onze prioriteit ligt bij de meest materiële onderwerpen - zoals de opwarming van de aarde - op basis van schaal, reikwijdte en onomkeerbaarheid van de impact. In 2050 moeten alle beleggingen klimaatneutraal zijn in overeenstemming met de door ons ondertekende klimaatcommitment.

We willen een positief maatschappelijk rendement realiseren, met in het bijzonder aandacht voor de thema's *Klimaat, Gezondheid en welzijn* en *Biodiversiteit*. Deze thema's koppelen we binnen onze beleggingsportefeuille¹ aan de volgende duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (SDG's):

- SDG 3: Goede gezondheid en welzijn;
- SDG 6: Schoon water en sanitair;
- SDG 7: Betaalbare en duurzame energie;
- SDG 8: Eerlijk werk en economische groei; en
- SDG 12: Verantwoorde consumptie en productie.

Sustainable Development Goals

De United Nations Sustainable Development Goals (SDG's) bestaat uit 17 doelen (thema's) die de wereld in 2030 tot een betere leefomgeving moeten maken. Deze doelen zijn gericht op onder meer armoedebestrijding, toegang tot gezondheidszorg, onderwijs, duurzame energie en klimaatverandering.

¹ In ons reguliere jaarverslag, met een bredere scope dan alleen de beleggingsportefeuille, noemen we SDG's: 3, 7, 11 (duurzame steden en gemeenschappen) en 13 (klimaatactie).

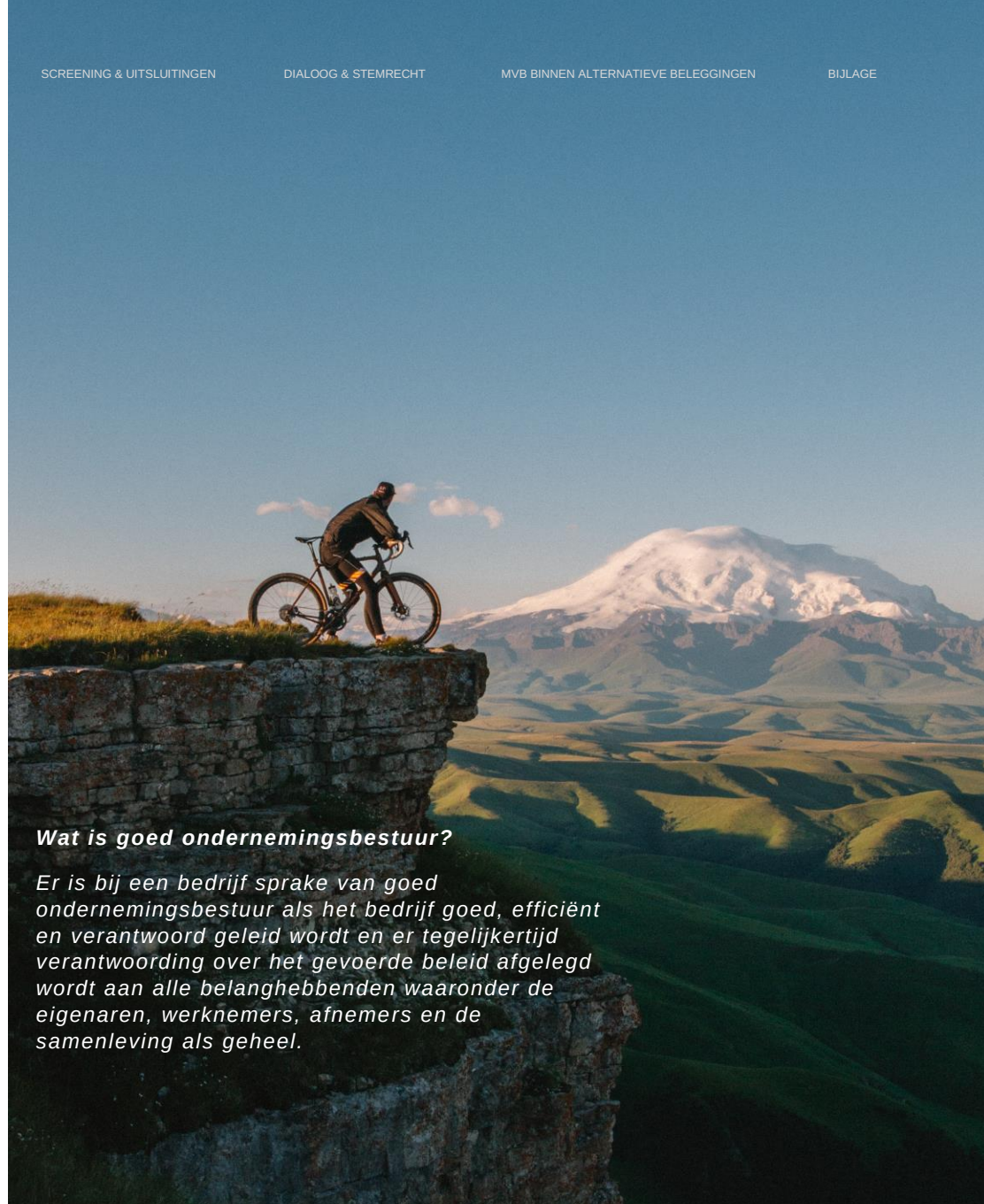
Goed ondernemingsbestuur begint bij onszelf

De directie van ZLM stelt de doelstelling, strategie en het ESG-beleggingsbeleid vast en toetst of de uitvoering binnen de beleidskaders plaatsvindt. Voor de implementatie van het MVB-beleggingsbeleid sluiten wij in sterke mate aan bij de inspanningen van onze fiduciair manager. Wij volgen deze aanpak vanuit de overtuiging dat een gezamenlijke aanpak efficiënter is en tot meer impact leidt. De fiduciair beheerder geeft advies en implementeert het MVB-beleid in de beleggingen en rapporteert hierover. Daarnaast draagt de fiduciair beheerder, door middel van onder andere educatiesessies, bij aan de kennis en inzichten over verantwoord beleggen. Op basis van kwartaalrapportages en het jaarverslag verantwoord beleggen wordt vastgesteld of het beleid wordt uitgevoerd zoals dat bedoeld is.

Goed ondernemingsbestuur in de beleggingsportefeuille

ZLM wil ook goed bestuur stimuleren bij de bedrijven die in de beleggingsportefeuille zijn opgenomen. Dat doen wij onder andere door:

- Het uitbrengen van stemmen en het voeren van een dialoog met bedrijven waar wij in beleggen via onze fiduciair vermogensbeheerder;
- Bedrijven met goed ondernemingsbestuur te belonen door er (meer) in te beleggen of minder te beleggen in bedrijven met een minder goed ondernemingsbestuur; en
- Specifiek binnen de vastgoedbeleggingen ons te richten op duurzame vastgoedbeleggingsfondsen.

Wat is goed ondernemingsbestuur?

Er is bij een bedrijf sprake van goed ondernemingsbestuur als het bedrijf goed, efficiënt en verantwoord geleid wordt en er tegelijkertijd verantwoording over het gevoerde beleid afgelegd wordt aan alle belanghebbenden waaronder de eigenaren, werknemers, afnemers en de samenleving als geheel.

Instrumenten om onze duurzaamheidsdoelstellingen te behalen

Om onze MVB-overtuigingen te vertalen naar de beleggingen gebruiken wij onderstaande instrumenten.

Uitsluitingen

We sluiten bedrijven uit die de grootste negatieve bijdrage leveren aan het klimaat binnen hun sector. Ook sluiten we bedrijven en/of landen uit die betrokken zijn bij ernstige schendingen van de mensenrechten en een aantal andere ethische criteria.

Screening en MVB-integratie

De ondernemingen waarin we beleggen moeten voldoen aan de Global Compact Principles (UNGCP). Deze regels zijn opgesteld door de Verenigde Naties en gaan over het naleven van kernwaarden op het gebied van mensenrechten, arbeidsrechten, milieu en (anti-)corruptie.

Ook kijken wij hoe externe vermogensbeheerders en beleggingsinstellingen omgaan met duurzaamheid. Hoe krijgen de thema's Gezondheid en welzijn en Klimaat vorm in hun, en daarmee dus ook ons, beleggingsproces?

Actief aandeelhouderschap

Dialogo We voeren de dialoog met bedrijven en externe managers om klimaatverandering

en andere thema's onder de aandacht te brengen en de algemene standaarden binnen een bedrijfstak of keten te verbeteren. Voor sommige dialogen werken we samen met andere partijen (bijvoorbeeld Platform Living Wage Financials en Climate action 100+).

Stemrecht We oefenen ons stemrecht uit om duidelijk te maken wat wij vinden van de manier waarop ondernemingen in onze portefeuille met MVB-kwesties omgaan. Daarbij ligt onze focus op de thema's *Gezondheid en welzijn*, *Biodiversiteit* en *Klimaat*.

Class Actions Als actief aandeelhouder komen wij samen met andere beleggers in actie bij (vermoeden van) wanbestuur. Bijvoorbeeld bij fraude, corruptie en omkoping binnen een bedrijf. We laten ons dan bijstaan door partijen die gespecialiseerd zijn in zogenaamde class actions. Dit zijn collectieve rechtszaken of massaschadeclaims die kunnen worden aangespannen als er duidelijke aanwijzingen zijn dat er financiële schade is geleden door wanbestuur.

Positieve en negatieve impact

We willen beleggen in oplossingen die positief bijdragen aan onze duurzaamheidsdoelen. We kiezen er daarom voor om met behulp van thematische beleggingen specifieke accenten te leggen. Thematische beleggingen moeten aan de volgende criteria voldoen:

- De belegging draagt bij aan verdere verduurzaming van de portefeuille;

- De belegging levert een positieve bijdrage aan de thema's *Gezondheid en welzijn*, *Biodiversiteit* of *Klimaat*;
- De positieve impact van de belegging is meetbaar; en
- De belegging resulteert niet in een verslechtering van het risicorendementsprofiel.

Daarnaast willen we ook voorkomen dat onze beleggingen negatieve impact hebben op verschillende duurzame onderwerpen. Wij houden daar rekening mee in de selectie van beleggingen en monitoren dit regelmatig.

Op weg naar Parijs: klimaat-neutraal in 2050

ZLM ondersteunt de doelstelling van het Klimaatakkoord om de uitstoot van de schadelijke broeikasgassen (CO₂e) wereldwijd terug te dringen en daarmee de negatieve impact op het klimaat te beperken en uiteindelijk zelfs te voorkomen. We richten ons op drie hoofdzaken:

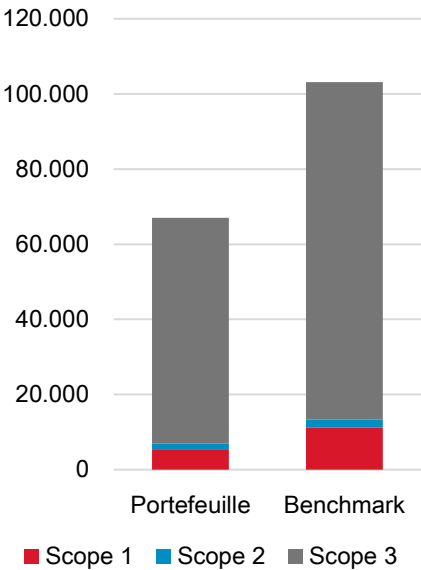
- Het reduceren van de CO₂e-uitstoot. Het doel is uiteindelijk klimaatneutraal te zijn.
- Inzicht hebben in de blootstelling naar mogelijke ‘stranded assets’.
- Het vermijden van beleggingen in CO₂e-intensieve bedrijven zoals kolenmijnen.

De volgende grafiek toont de emissie van bedrijven in de beursgenoteerde beleggingsportefeuille gedurende 2022 en hoe de portefeuille heeft gepresteerd ten opzichte van de markt op basis van een niet-duurzame portefeuilleconstructie op basis van onze portefeuilleallocaties (benchmark).

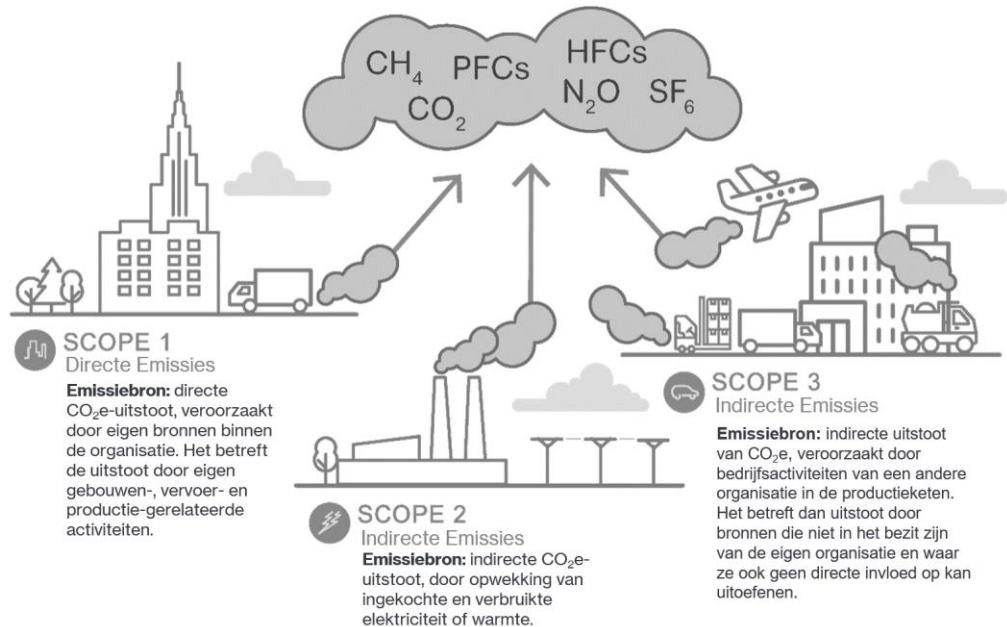
Hieruit blijkt dat de beleggingen in de portefeuille beduidend minder CO₂e hebben

² In dit hoofdstuk betreft dit de categorieën aandelen en bedrijfsobligaties. Bron: ISS, 2022

uitgestoten ten opzichte van de benchmark². In bijlage V is een toelichting opgenomen hoe de emissiedata tot stand is gekomen.

Wat betekent CO₂e-emissie scope 1, 2 & 3?

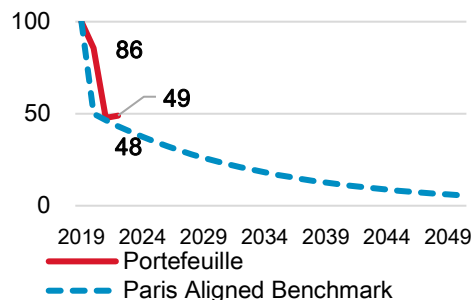

	TRANSPARANTIE BEDRIJVEN	EMISSIE (ton CO ₂ e)		RELATIEVE CO ₂ e VOETAFDRIJK ³
	Aantal / weging	Scope 1 & 2	Incl. scope 3	Per euro mln. geïnvesteerd
Portefeuille	86% / 96%	6,984	67,014	44
Benchmark	75% / 96%	13,375	103,108	84
Verskil		-48%	-35%	-48%

³ Op basis van scope 1 & 2 emissies

Relatieve CO₂e-voetafdruk van de beursgenoteerde portefeuille¹

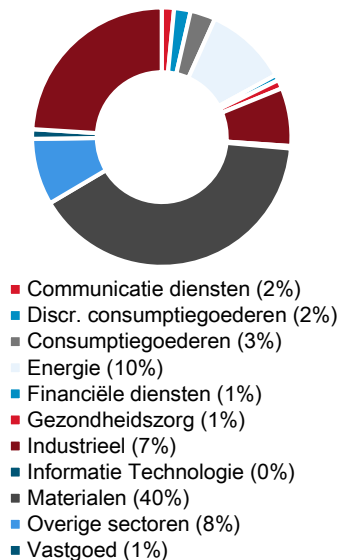
We willen voldoen aan het klimaatakkoord van Parijs, dat uitgaat van een stapsgewijze afname van de CO₂e-uitstoot. Daarom volgen wij het pad van de Paris Aligned Benchmark (PAB). Onderstaande grafiek geeft weer hoe de CO₂e-voetafdruk van de portefeuille afneemt ten opzichte van het jaar 2019. Daaruit komt naar voren dat de beursgenoteerde beleggingsportefeuille van ZLM met een reductie van 100 naar 49 over de eerste drie jaar iets achter blijft op de PAB⁴ (reductie van 100 naar 43).

Na sterke dalingen in 2020 en 2021, is de CO₂e-voetafdruk van de portefeuille licht gestegen ten opzichte van 2021. Dit komt doordat de CO₂e-voetafdruk wordt bepaald aan de hand van de scope 1 en 2 CO₂ e-uitstoot van de beursgenoteerde beleggingsportefeuille per miljoen euro belegd

vermogen. In 2022 is zowel de CO₂ e-uitstoot als het belegd vermogen gedaald ten opzichte van het voorgaande jaar. Per saldo was het effect van de daling in belegd vermogen groter dan de daling in scope 1 en 2 CO₂ e-uitstoot, waardoor de CO₂e-voetafdruk licht is toegenomen.

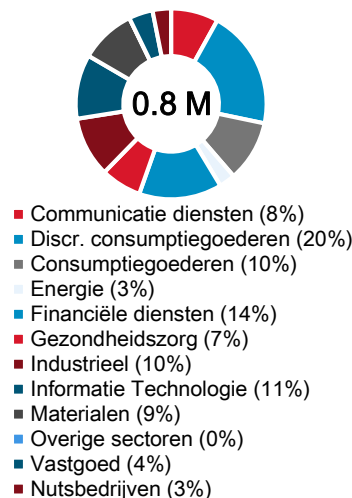
Relatieve CO₂e-voetafdruk per sector

Bovenstaande grafiek laat zien in welke mate onderliggende sectoren bijdragen aan de relatieve CO₂e voetafdruk van de beleggingsportefeuille. De sectoren energie,

materialen en nutsbedrijven dragen het meest bij aan de relatieve CO₂e voetafdruk.⁵

Financiële impact door klimaatrisico's

Als de klimaatdoelstellingen wereldwijd niet gerealiseerd worden, kan het aantal overstromingen, droogtes en stormen toenemen. We hebben een inschatting gemaakt van de mogelijke financiële gevolgen hiervan op onze portefeuille. De figuur geeft weer dat dergelijke gebeurtenissen een mogelijk verlies opleveren van ca. € 0,8 miljoen⁶.

Het risico van 'stranded assets'

Klimaatverandering heeft negatieve maatschappelijk effecten en leidt ook tot beleggingsrisico's. Op korte termijn zal de maatschappij een energietransitie moeten doormaken die het risico van zogenoemde stranded assets met zich meebrengt.

Brandstoffen die de meest negatieve invloed hebben op het klimaat, zoals kolen, zouden als eerste een stranded asset kunnen worden. Daarom hebben wij besloten niet meer in kolenmijnen te beleggen en zijn kolencentrales per 2021 uitgesloten.

Wat zijn Stranded Assets?

Stranded assets zijn bezittingen die als gevolg van de energietransitie geen of nauwelijks waarde meer hebben. Denk aan een voorraad benzine terwijl steeds meer auto's op elektriciteit rijden of zeer vervuilende producten die mogelijk verboden worden. Van het laatste is vooralsnog geen sprake in Nederland of Europa.

⁴ Geïndexeerd. Jaar 2019 = 100

⁵ Bron: ISS, 2022

⁶ Bron: ISS, 2022

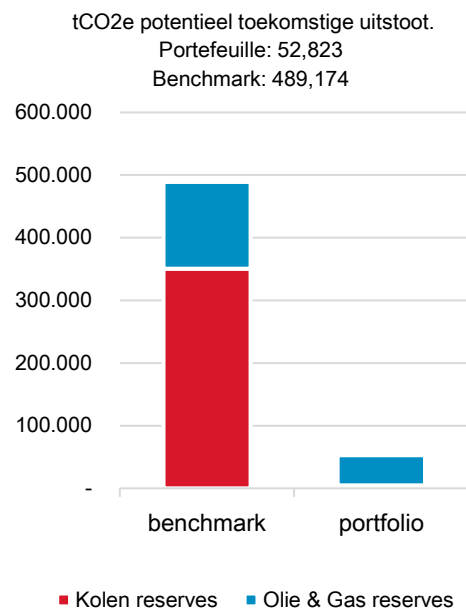
We doen onderzoek naar de gevolgen van de energietransitie op oliebedrijven en bekijken welke acties mogelijk zijn.

We hebben onderzocht hoeveel toekomstige uitstoot er door kolen-, olie- en gasbeleggingen binnen onze portefeuille en de benchmark wordt gegenereerd. De toekomstige uitstoot van onze portefeuille ligt met ca. 53.000 tCO₂e aanzienlijk lager dan de benchmark (490.000 tCO₂e).

Voor het realiseren van een koolstofvrije toekomst is het van groot belang dat de huidige mix van energiebronnen een transitie ondergaat naar het gebruik van alleen hernieuwbare energiebronnen. Nutsbedrijven die vertrouwen op fossiele energieproductie zonder vervangingsplan lopen financieel risico (Stranded Assets) en reputatierisico.

De grafiek hiernaast toont hoe fossiele energiebronnen vertegenwoordigd zijn in de portefeuille en de benchmark. Uit de grafiek blijkt dat wij al aanzienlijk minder in fossiele energiebronnen beleggen.

Per eind 2022 was ca. 1,2% van de totale portefeuille belegd in bedrijven die actief zijn in fossiele energie.

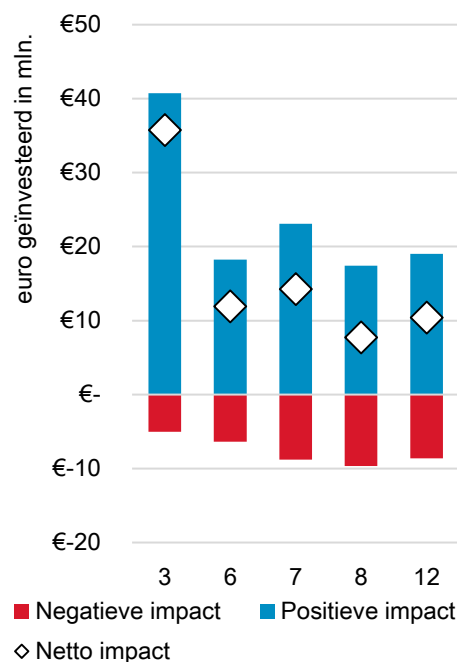
Positieve en negatieve impact van de beleggingen

We willen meer beleggen in bedrijven die een positieve bijdrage leveren aan de VN-ontwikkelingsdoelen (SDG's) die passen bij onze focusthema's Klimaat, Biodiversiteit en Gezondheid en welzijn. Specifiek richten wij ons hierbij op SDG 3 (Gezondheid en welzijn), SDG 6 (Schoon water en sanitair), SDG 7 (Betaalbare en duurzame energie), SDG 8 (Eerlijk werk en economische groei), en SDG 12 (Verantwoorde consumptie en productie).

SDG-impact van de beursgenoteerde portefeuille

Alle beleggingen in aandelen en bedrijfsobligaties in de beursgenoteerde portefeuille krijgen een SDG-impactscore (zie kader). De grafiek rechts geeft weer hoeveel positieve en hoeveel negatieve impact de beursgenoteerde portefeuille in 2022 heeft gerealiseerd op onze focus-SDG's (in miljoen euro belegd vermogen). De grafiek is

gebaseerd op de SDG-impactscores van de beleggingscategorieën. Hoewel onze beleggingen behoorlijk positief (in totaal ca. EUR 118 mln.) bijdragen aan de focus-SDG's, onderstreept de hoeveelheid negatieve impact (in totaal ca. EUR 38 mln.) het belang van verdere verduurzaming binnen de portefeuille.

Benchmarks voor aandelenbeleggingen

Specifiek voor de aandelenbeleggingen zijn er benchmarks opgezet met vergaande uitsluitingen en meer aandacht voor positieve en negatieve bijdragen in brede zin. De aandelenbeleggingen kunnen aan deze benchmarks worden gespiegeld. Op deze manier kan ook de CO₂e-uitstoot worden gereduceerd.

Hoe werkt een SDG-impactscore?

De SDG-impactscore geeft aan hoeveel positieve én negatieve invloed de activiteiten van een bedrijf hebben op specifieke SDG's. De score houdt ook rekening met hoe ondernemingen de negatieve effecten beperken en hoe zij gebruik maken van bestaande en nieuwe mogelijkheden om positief bij te dragen aan de SDG's.

Voor elk van de 17 SDG's wordt de impact van een bedrijf bepaald aan de hand van drie pijlers:

- de producten en diensten van het bedrijf;
- de bedrijfsvoering van het bedrijf;
- de betrokkenheid bij en de snelheid van reageren op controverses.

Op basis van deze drie pijlers wordt per bedrijf een score tussen -10 (sterk negatieve SDG-bijdrage) tot +10 (sterk positieve SDG-bijdrage) berekend.

Indien een bedrijf een +10 score heeft dan wordt 100% van de beleggingswaarde gerekend als positieve bijdrage op desbetreffende SDG. Indien de score -4 is dan wordt 40% van de beleggingswaarde gerekend als negatieve bijdrage op de desbetreffende SDG.

Beleggen in groene obligaties voor een positieve bijdrage aan het klimaat

We beleggen in staatsobligaties van Nederland om met een grote mate van zekerheid te kunnen voldoen aan onze betalingsverplichtingen. Het kapitaal dat de Nederlandse overheid hiermee aantrekt, kan in principe voor alle doeleinden gebruikt worden.

In het geval van een groene obligatie mag de opbrengst van de obligatie echter alleen worden gebruikt voor milieuprojecten gericht op de reducering van de CO₂ -uitstoot.

We beleggen daarom ook bewust in groene staatsobligaties van de Europese Unie. Deze bieden vergelijkbare zekerheid, maar worden gebruikt voor diverse milieuprojecten, zoals de financiering voor groene energiewinning via windmolens of zonnepanelen. ZLM belegt per eind 2022 circa 5% (€4,4 miljoen) van de staatsobligatieportefeuille in groene staatsobligaties, waarbij we er naar streven om dit uit te bouwen tot 20%.

Screening en uitsluitingen

Best-in-class-beleggen en sterke ESG-rating

Waar mogelijk hanteren we een 'best-in-class-aanpak'. Hiermee streven we ernaar alleen te beleggen in ondernemingen die goed scoren op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Goed ondernemingsbestuur is daarvan een belangrijk onderdeel.

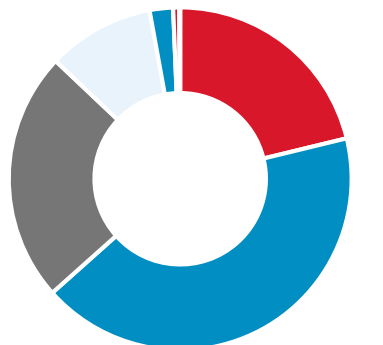
Wat is een ESG-rating?

ESG staat voor Environmental, Social en Governance, oftewel milieu, mens en goed bestuur. De ESG-rating is een systematiek waarbij een dataleverancier (in dit geval MSCI ESG Research) bedrijven beoordeelt op hun MVB-beleid en uitvoering daarvan. Deze beoordeling levert een score ('rating') op. De score AAA is de hoogst mogelijke rating, CCC de laagst mogelijke rating.

De selectie van ondernemingen die goed scoren op MVB-gebied wordt bepaald op basis van 'ESG-ratings'.

Onderstaande figuur laat zien dat er binnen onze portefeuille ca. 0,1% beleggingen zijn in bedrijven met de laagste rating (CCC) en circa 0,5% bedrijven met een B-rating.

De ESG-rating is een belangrijke indicator bij de keuze met welke bedrijven dialoog te voeren.

■ AAA (19.9%) ■ AA (39.7%) ■ A (22.2%)
 ■ BBB (9.5%) ■ BB (2.1%) ■ B (0.5%)
 ■ CCC (0.1%)

Binnen een groot deel van de portefeuille (40%, excl. niet-genoteerde beleggingen) wordt een best-in-class-beleid gehanteerd. De aandelenportefeuille wordt volledig ingevuld op basis van best-in-class.

Uitsluitingen om negatieve effecten te voorkomen

We willen de negatieve impact van onze beleggingen op het milieu of de maatschappij en het risico op waardevermindering vermijden of voorkomen. Wij hebben een inventarisatie gemaakt van de belangrijkste (potentiële) negatieve effecten op specifiek de thema's Gezondheid en welzijn en Klimaat. Een voorbeeld hiervan is tabaksconsumptie.

Roken brengt ernstige schade toe aan de gezondheid en daarom hebben we besloten niet te beleggen in bedrijven die betrokken zijn bij de productie, toelevering, distributie of verkoop van tabak en aan tabak gerelateerde producten. We hebben geen beleggingen in ondernemingen die inkomsten halen uit tabak.

Ook bedrijven die actief zijn in het mijnen van kolen of het opwekken van energie uit kolen sluiten wij uit. Dit vanuit de negatieve impact die het met zich meebrengt op het klimaat. We hebben geen beleggingen in ondernemingen die inkomsten halen uit kolen.

Daarnaast hanteren we ook diverse andere uitsluitingen, zoals van landen of bedrijven op sanctielijsten, bedrijven en landen die mensenrechten schenden of slechte arbeidsomstandigheden creëren. Dit wordt hieronder beschreven.

Wettelijke uitsluitingen van landen en ondernemingen

We willen niet beleggen in ondernemingen of landen waarvoor een wettelijk besluit tot een handelsembargo door de Europese Unie (EU Sanctielijst) of de Verenigde Naties (VN Veiligheidsraad Sanctielijst) is afgegeven.

Ook beleggen wij niet in ondernemingen die betrokken zijn bij de productie, toelevering, distributie of verkoop van controversiële wapens, zoals clusterbommen, landmijnen, nucleaire wapens en biologische en chemische wapens. In de gescreende beleggingen zijn er dan ook geen ondernemingen opgenomen die hiermee in verband kunnen worden gebracht.

Het mijden van bedrijven die maatschappelijke normen ernstig overschrijden

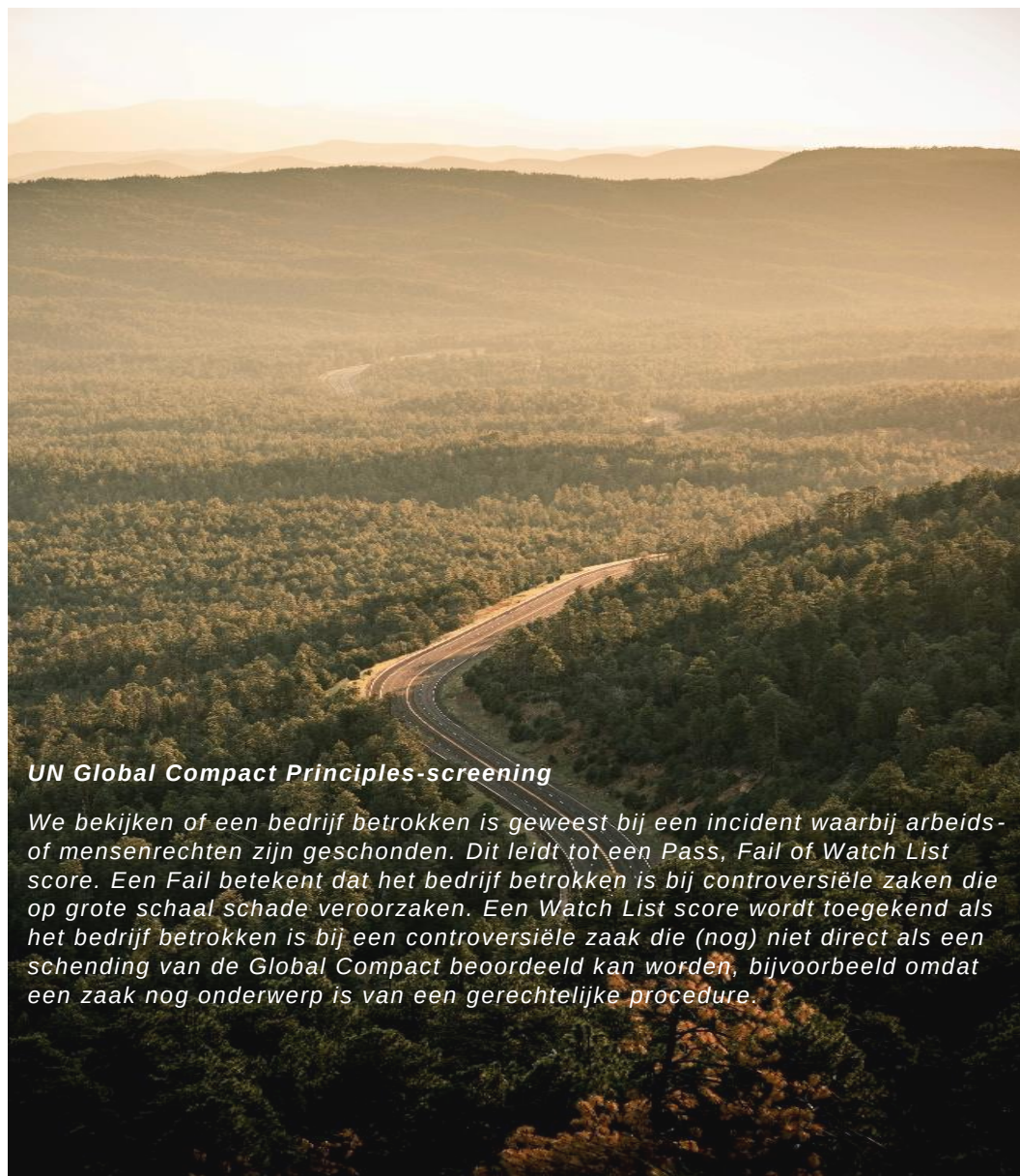
We zijn van mening dat bedrijven de verantwoordelijkheid hebben om met respect voor de maatschappij te ondernemen. Als een bedrijf ernstige negatieve impact veroorzaakt, kiezen wij ervoor deze uit te sluiten van de beleggingen. Hiervoor wordt de UN Global Compact als maatstaf gebruikt. In het kader rechts staat hoe deze screening plaatsvindt.

Ondernemingen die negatief scoren op de UN Global Compact normen moeten doorgaans kosten maken om schade te herstellen, onder andere door juridische claims. Het overschrijden van deze normen heeft dus vaak ook financiële gevolgen.

We hadden per ultimo 2022 geen ondernemingen meer in portefeuille die de Global Compact ernstig hebben overtreden.

Overzicht van alle uitsluitingen

De totale lijst waar wij niet in wensen te beleggen, oftewel de uitsluitingenlijst, wordt periodiek bijgewerkt. De uitsluitingslijst per eind 2022 is weergegeven in Bijlage VI.

UN Global Compact Principles-screening

We bekijken of een bedrijf betrokken is geweest bij een incident waarbij arbeids- of mensenrechten zijn geschonden. Dit leidt tot een Pass, Fail of Watch List score. Een Fail betekent dat het bedrijf betrokken is bij controversiële zaken die op grote schaal schade veroorzaken. Een Watch List score wordt toegekend als het bedrijf betrokken is bij een controversiële zaak die (nog) niet direct als een schending van de Global Compact beoordeeld kan worden, bijvoorbeeld omdat een zaak nog onderwerp is van een gerechtelijke procedure.

Dialoog en stemrecht

In gesprek met bedrijven voor een duurzamere wereld

We gaan de dialoog aan met bedrijven om aan te geven wat we belangrijk vinden. Wij willen op deze manier bedrijven bewegen tot het realiseren van positieve veranderingen. Het aangaan van gesprekken met de bedrijven waarin we beleggen wordt ook wel *engagement* genoemd.

De engagementactiviteiten worden niet uitgevoerd door onszelf. We besteden dat uit aan de fondsbeheerders en de fiduciaire beheerder. Daarnaast zoeken wij samenwerking met andere partijen. Wij voeren de dialoog op drie verschillende lagen:

1. Engagement via onze fiduciair vermogensbeheerder;
2. Engagement via de beleggingsfondsen, waarin we beleggen;

3. Engagement door aansluiting bij collectieve engagement-initiatieven (bijvoorbeeld Climate Action 100+).

Inzicht in de positieve én negatieve impact van onze beleggingen stelt ons in staat om een effectief duurzaam beleid te voeren en te bepalen met welke bedrijven wij de dialoog aangaan.

Hieronder gaan we in op de resultaten die zijn behaald via deze drie lagen.

Engagement door de fiduciair vermogensbeheerder

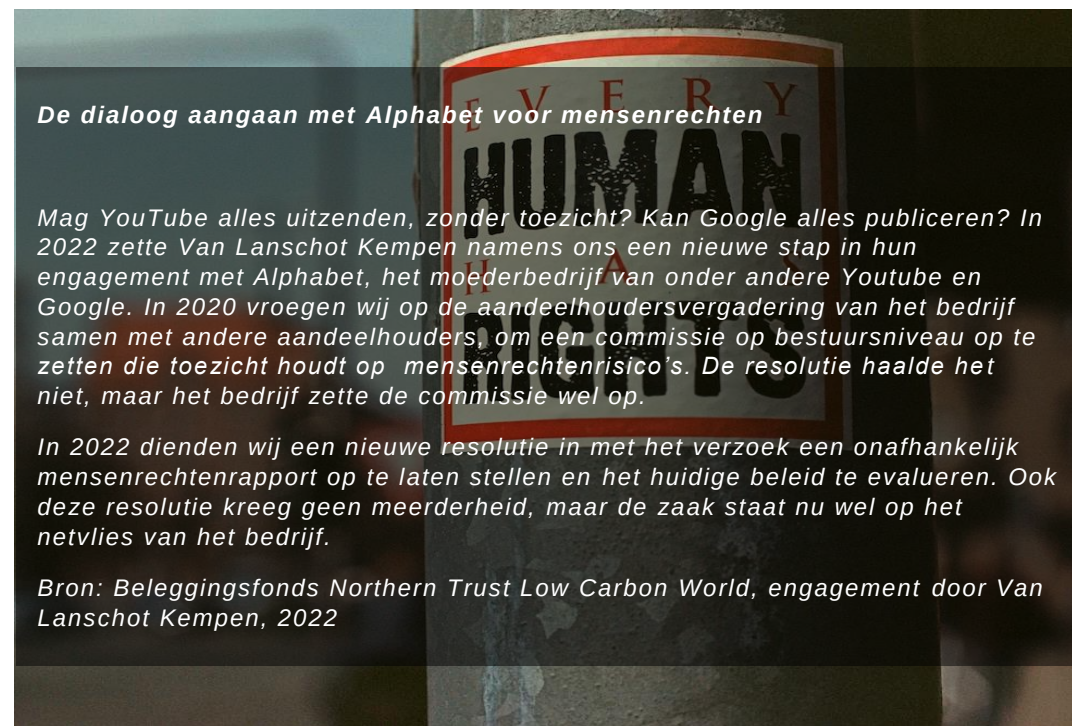
Het fiduciair vermogensbeheer is uitbesteed aan Van Lanschot Kempen. Zij adviseren ons en integreren alle aspecten van vermogensbeheer zoals het opstellen van de beleggingsstrategie, samenstellen van de beleggingsmix en het beheren of uitbesteden van portefeuilles. Ook ondersteunt VLK ons bij het integreren van duurzaam beleggen in onze beleggingsportefeuille. Engagement maakt deel uit van die integratie.

In 2022 is onze fiduciair vermogensbeheerder in gesprek gegaan met onze fondsbeheerders en heel gericht met een aantal bedrijven in de beleggingsportefeuille. In samenwerking met andere beleggers zijn zij met nog eens 196 bedrijven een dialoog aangegaan. Niet al deze bedrijven zitten

nu in onze portefeuille, maar ze zijn wel onderdeel van ons totale beleggingsuniversum.

Bijlage II geeft een overzicht weer van de engagements die zijn uitgevoerd door de fiduciair vermogensbeheerder namens ons per onderwerp (Ecologie, Sociaal, Governance).

Een voorbeeld van deze engagements is de dialoog met Alphabet, het moederbedrijf van Google en YouTube over mensenrechten en wordt toegelicht in onderstaand kader.

De dialoog aangaan met Alphabet voor mensenrechten

Mag YouTube alles uitzenden, zonder toezicht? Kan Google alles publiceren? In 2022 zette Van Lanschot Kempen namens ons een nieuwe stap in hun engagement met Alphabet, het moederbedrijf van onder andere Youtube en Google. In 2020 vroegen wij op de aandeelhoudersvergadering van het bedrijf samen met andere aandeelhouders, om een commissie op bestuursniveau op te zetten die toezicht houdt op mensenrechtenrisico's. De resolutie haalde het niet, maar het bedrijf zette de commissie wel op.

In 2022 dienden wij een nieuwe resolutie in met het verzoek een onafhankelijk mensenrechtenrapport op te laten stellen en het huidige beleid te evalueren. Ook deze resolutie kreeg geen meerderheid, maar de zaak staat nu wel op het netvlies van het bedrijf.

Bron: Beleggingsfonds Northern Trust Low Carbon World, engagement door Van Lanschot Kempen, 2022

Engagement door beleggingsfondsen

We hebben óók gesprekken gevoerd met de externe fondsbeheerders die onze beleggingsportefeuilles beheren. Doel van de gesprekken was om te beoordelen of het MVB-beleid dat zij voeren in lijn is met ons MVB-beleid.

Circa 59% van onze externe fondsbeheerders in de portefeuille (exclusief niet-genoteerde beleggingen) voert engagement uit op de bedrijven waarin wordt belegd.

Bijlage I laat zien welke fondsbeheerders in de portefeuille namens ons de dialoog met bedrijven zijn aangegaan. Rechts ziet u een voorbeeld van engagement door fondsbeheerder BlackRock met het bedrijf Mondelez over biodiversiteit en een leefbaar inkomen. Dit bedrijf is onderdeel van ons iShares-bedrijfsobligatiefonds.

UNGP Principle 8

Principe 8 staat voor eerlijk werk en economische groei. Dit gaat onder andere om veilig en gezond werk, eerlijke betaling en inspraak. Toename van banen in opkomende landen en stijging van productiviteit, bijvoorbeeld door technologische ondersteuning valt hier ook onder, net als het verminderen en op termijn beëindigen van kinderarbeid.

Het gesprek aangaan om de schade aan klimaat en biodiversiteit te voorkomen

Mondelez is een grote speler in de cacao-industrie, een van de belangrijkste grondstoffen die gevoelig zijn voor ontbossing. Ontbossing in cacao producerende landen is vaak direct gekoppeld aan het levensonderhoud van de boeren. Door zich te richten op inkomstendiversificatie voor boeren en het betalen van een leefbaar inkomen (in lijn met UNGP 8), is er minder behoefte om bosgebieden om te zetten in nieuwe cacaoplantages. Deze engagement sluit aan bij ons werk binnen het Platform Living Wages Financials (PLFW). De engagement met Mondelez zal zich richten op een verbintenis tot nul ontbossing, herstel van biodiversiteit en effectbeoordeling, circulaire economie, sociaal beheer en duurzaamheidsrapportage.

Er werd een engagement-call georganiseerd met een groep investeerders van het PLWF. In het gesprek bespraken we hun effectbeoordelingswerk over het meten van inkomensniveaus van huishoudens die betrokken zijn bij het Cacao Life-programma. Mondelez is een van de bedrijven met de meest uitgebreide aanpak van leefbare inkomens, hoewel het geen concrete doelstelling heeft over hoe het de kloof wil dichten.

Bron: beleggingsfondsen van BlackRock, engagement door Van Lanschot Kempen, 2022

Duurzaamheidsdoelen voor de beloning van het bestuur van Coloplast

Wij spraken Coloplast, een Deense producent van medische hulpmiddelen, in 2021 en 2022 over de beloning van het bestuur. Wij drongen erop aan dat duurzaamheidsdoelen deel uit zouden gaan maken van de beloningsstructuur van het management. Coloplast gaf relatief snel gehoor aan deze wens, maar kan volgens onze maatstaven hier nog verdere stappen in zetten. Het bedrijf heeft verscheidene duurzaamheidsdoelstellingen geïntegreerd in het strategische plan voor 2025, waaronder ook vermindering van de CO₂-uitstoot. Na het begin van onze dialoog met Coloplast bleek de onderneming ook bereid om de beloningsstructuur van het management aan te passen: duurzaamheidsdoelen kregen hierin een gewicht van 10% (naast groei en winst doelstellingen). Wij zijn blij met deze aanpassing, maar vinden dat duurzame doelstellingen een even groot gewicht moeten hebben als de financiële doelstellingen. Wij vervolgen daarom de dialoog met Coloplast met als doel om het percentage van 10% verder omhoog te krijgen.

Bron: Van Lanschot Kempen & beleggingsfonds Northern Trust, 2022.

Sturen op klimaat, diversiteit en inclusie bij Stryker Corporation

Onze engagement met Stryker, een Amerikaanse producent van medische hulpmiddelen en medische technologische oplossingen, ging in 2022 vooral over de klimaatplannen van het bedrijf. Stryker heeft doelstellingen voor reductie van de CO₂ uitstoot voor 2030, maar deze zijn nog niet onafhankelijk getoetst door de Science Based Targets initiative (SBTi). Wij willen dat dit wel gebeurt. Stryker heeft laten weten dat dit is voorzien voor 2023. Ook bleek uit onze dialoog met het bedrijf dat Stryker dit jaar een nieuw beloningsbeleid bekend zal maken voor het hogere management, waarin de periodieke beloning wordt gekoppeld aan doelstellingen op het gebied van klimaat, diversiteit en inclusie.

Bron: Van Lanschot Kempen & beleggingsfonds Northern Trust, 2022.

In gesprek gaan met Deere & Company om inzicht te krijgen in hun klimaatambities

Deere & Company is een grote Amerikaanse producent van (land)bouw machines en onderdelen. Wij gingen in 2022 de dialoog aan met dit bedrijf om beter inzicht te krijgen in de duurzaamheidsplannen en doelstellingen van het bedrijf op de korte en langere termijn. Het afgelopen jaar hebben wij verscheidene keren contact hierover met Deere & Company gehad. Het resultaat is dat wij nu beter zicht hebben op de klimaatambities en plannen van de onderneming. Hun duurzaamheidsdoelstellingen voor 2030 zijn in 2022 onafhankelijk beoordeeld en goedgekeurd door SBTi (The Science Based Targets initiative). Het bedrijf wil onder andere de Scope 3 emissies (de uitstoot van broeikasgas door gelieerde bedrijven en de uitstoot tijdens de levensduur van producten) met 30% reduceren. Voor de lange termijn heeft Deere & Company nog geen doelstellingen opgesteld en ook geen ambitie uitgesproken om op termijn klimaatneutraal te produceren. Wij verwachten niet dat dit op korte termijn zal gebeuren, maar zien wel aanzienlijke vooruitgang en hebben er vertrouwen in dat het bedrijf stappen onderneemt om op deze weg verder te gaan. Deze engagement is in 2022 afgesloten.

Bron: Van Lanschot Kempen & beleggingsfonds Northern Trust, 2022.

Gezamenlijk de dialoog voeren met ondernemingen

Via de fiduciair vermogensbeheerder zijn we aangesloten bij de Climate Action 100+. Via dit samenwerkingsverband gaat een grote groep vermogensbeheerders en eigenaren, waaronder ook verzekeraars en pensioenfondsen, de dialoog aan met bedrijven in CO₂ -intensieve sectoren. Het gaat om 166 bedrijven die verantwoordelijk zijn voor 80% van de wereldwijde industriële emissie.

Het doel is om de opwarming van de aarde te beheersen en de transitie te maken naar een klimaatneutrale economie. Daarbij wil Climate Action 100+ het bestuurlijk raamwerk van bedrijven verbeteren, evenals de manier waarop zij over klimaat(plannen) rapporteren.

Waar werkt Climate Action 100+ aan?

Inmiddels hebben 119 van de 166 bedrijven een 'net-zero-doelstelling' vastgesteld voor het jaar 2050. Dat wil zeggen dat deze bedrijven zich hebben vastgelegd om de doelstellingen van het Akkoord van Parijs te halen: klimaatneutraal zijn in 2050.

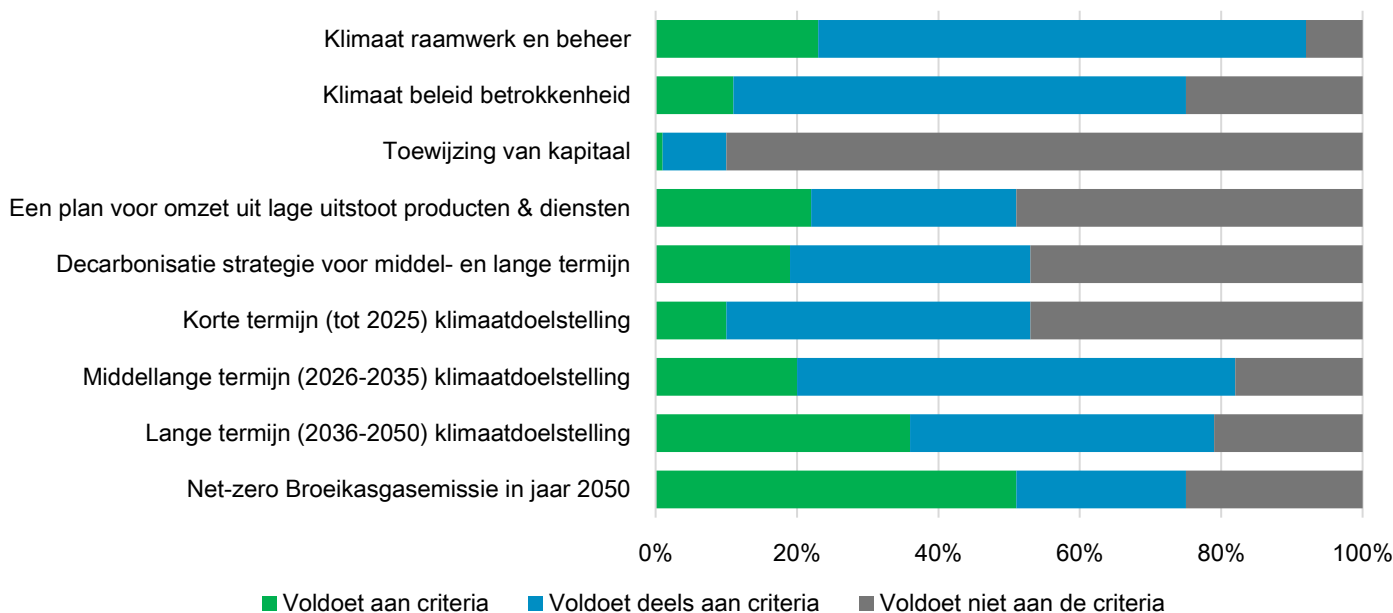
Maar veel bedrijven hebben moeite met het vaststellen van doelstellingen voor de korte en middellange termijn. Dat geldt ook voor het afstemmen van de

kapitaaluitgaven om tot het scenario van 1,5°C opwarming van de aarde te komen. Ook weten ondernemingen vaak niet hoe zij om moeten gaan met scope 3-emissies.

Climate Action 100+ geeft de prioriteit aan een dialoog met bedrijven waar een klimaatdoelstelling en een gedefinieerd pad om tot deze klimaatdoelstelling te komen nog onvoldoende aanwezig zijn, zodat er sneller klimaatactie kan worden ondernomen.

In dit kader zijn er in 2022 gesprekken gevoerd met ondernemingen zoals Eneos, Sasol, Formosa Petrochemical en CEZ, waarin de ondernemingen werden aangemoedigd om hun doelstellingen voor het verminderen van de CO₂ -uitstoot op de lange, middellange en korte termijn aan te scherpen.

Onderstaande tabel geeft een aantal klimaatdoelstellingindicatoren weer. Hiermee toetst Climate Action 100+ de 166 bedrijven waarmee het de dialoog aangaat. De tabel laat zien dat maar een klein deel van de bedrijven voldoet aan de criteria van Climate Action 100+.

Invloed door stemmen

Door het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen willen we ondernemingen ook aanzetten tot een beter milieu- en klimaatbeleid en goed ondernemingsbestuur. Hoog op de agenda staan bijvoorbeeld een rechtvaardig beloningsbeleid en het bevorderen van goede arbeidsomstandigheden en mensenrechten.

De tabel in de bijlage III geeft weer hoe vaak namens ons in 2022 een stem is uitgebracht en op welke manier dit is gedaan.

Wij stemden via onze uitvoerders in ca. 6% van de stemmingen tegen de voorstellen van het management. Dat kon verschillende redenen hebben. Deze stemmingen betreffen vaak zaken als overnamebeschermingen, reorganisaties, vergoedingen van het management en aandelenuitgiften maar kunnen ook over onderwerpen als het klimaat gaan. Zo hebben we bijvoorbeeld tegen het bestuur van The Home Depot, Inc. gestemd (zie rechts).

Daarnaast stemden wij relatief vaak tegen voorstellen van andere aandeelhouders. Vooral als deze een negatieve impact zouden hebben op het milieu of minder passend zouden zijn bij goed ondernemingsbestuur.

Bij het uitbrengen van de stemmen zijn langetermijnwaardcreatie en de duurzaamheidsdoelstellingen belangrijk.

Stemmen voor meer transparantie over initiatieven om ontbossing te stoppen

Een aantal aandeelhouders van The Home Depot, Inc., een Amerikaanse keten van bouwmarkten, stelde tijdens een aandeelhoudersvergadering voor dat het bedrijf meer transparantie moet geven hoe het bedrijf zich inzet tegen ontbossing in de toeleveringsketen van de producten die het bedrijf verkoopt.

Het bestuur vroeg de aandeelhouders tegen dit voorstel in te stemmen. Wij hebben het voorstel gesteund door vóór te stemmen. We steunden dit voorstel omdat aandeelhouders baat hebben bij extra informatie over de strategie van het bedrijf om de impact van de toeleveringsketen op ontbossing te beheersen.

Bron: Beleggingsfonds Northern Trust, Van Lanschot Kempen, 2022.

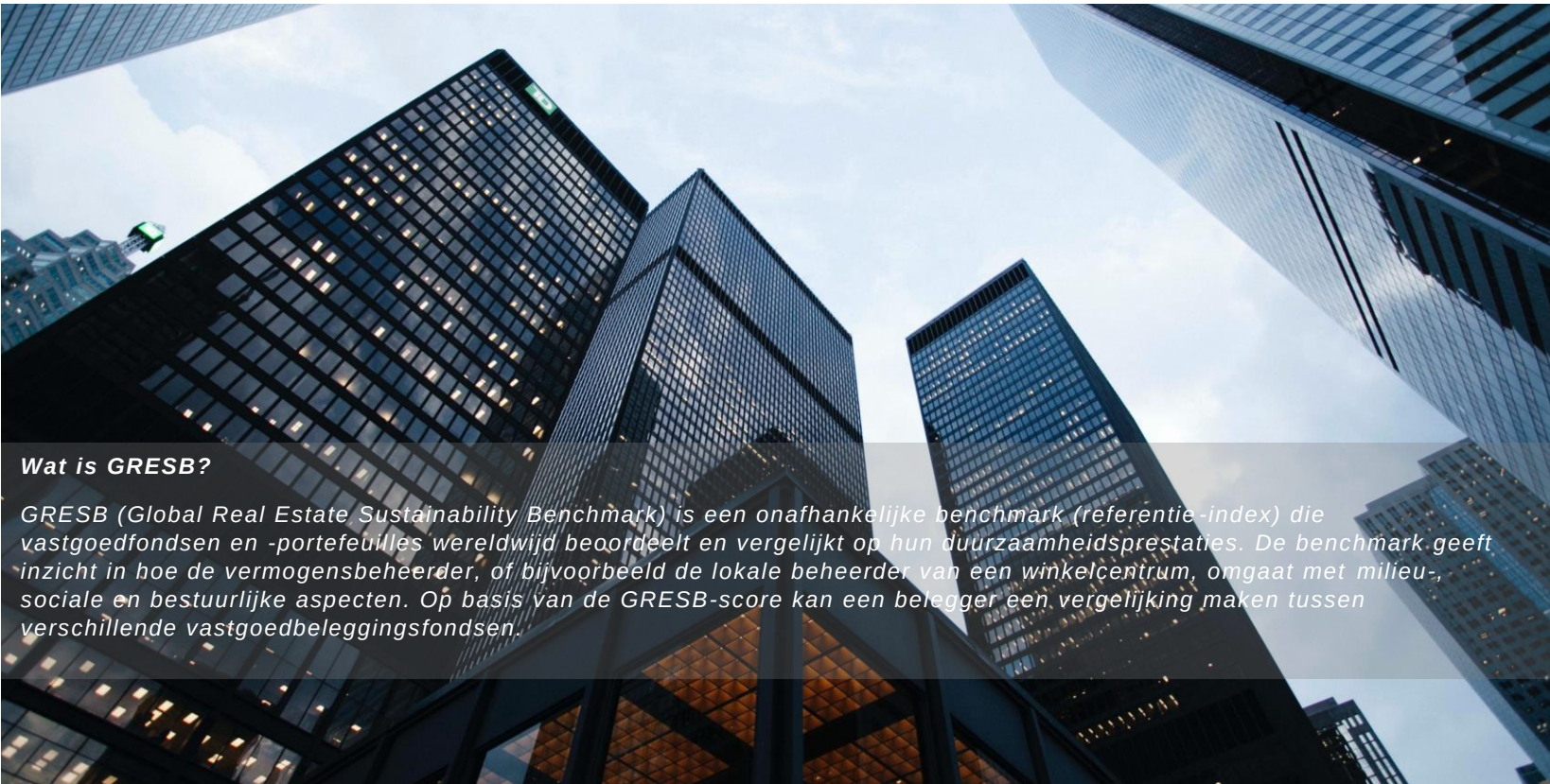
Maatschappelijk verantwoord beleggen met alternatieve beleggingen

Een positieve bijdrage door verduurzamen van vastgoedbeleggingen

Binnen de categorie niet-beursgenoteerd vastgoed komt steeds meer informatie over duurzaamheidsaspecten beschikbaar. Het vastgoedfonds waar wij in beleggen, Altera – woningen, meet steeds meer duurzaamheids-indicatoren zoals broeikasgasuitstoot, afvalstoffen en watergebruik. Daarnaast gebruiken we een aanvullende maatstaf (GRESB) waarmee we extra inzicht krijgen in verscheidene duurzaamheidsaspecten. Dit maakt het mogelijk om deze onderling te vergelijken. Aan de hand van deze informatie kunnen concrete doelen worden geformuleerd om klimaatneutraliteit te bereiken.

De tabel rechts toont de hoeveelheid broeikasgasuitstoot, afvalstoffen en watergebruik van onze vastgoedbelegging. Helaas zijn er nog geen benchmarks beschikbaar waarop deze metriecken kunnen worden geëvalueerd.

VASTGOEDFONDS	GRESB SCORE	BROEIKAS GAS UITSTOOT (ton kg)	AFVAL STOFFEN (ton kg)	WATER GEBRUIK (m³)
Altera woningen	5	59	37	3308

Wat is GRESB?

GRESB (Global Real Estate Sustainability Benchmark) is een onafhankelijke benchmark (referentie-index) die vastgoedfondsen en -portefeuilles wereldwijd beoordeelt en vergelijkt op hun duurzaamheidsprestaties. De benchmark geeft inzicht in hoe de vermogensbeheerder, of bijvoorbeeld de lokale beheerder van een winkelcentrum, omgaat met milieu-, sociale en bestuurlijke aspecten. Op basis van de GRESB-score kan een belegger een vergelijking maken tussen verschillende vastgoedbeleggingsfondsen.

De dialoog aangaan voor vastgoedbeleggingen

Om verdere stappen te zetten in de verduurzaming van de vastgoedportefeuille heeft onze fiduciair beheerder in 2022 gesprekken gevoerd met Altera - woningen.

Sturen op goed ondernemingsbestuur bij Altera - woningen

In 2021 is een engagement gestart bij Altera om de governance-structuur te verbeteren, onder andere door een grotere vertegenwoordiging van de aandeelhouders in een bestaand of een nieuw op te richten toezichthoudend orgaan.

Hiervoor is onder andere in februari 2022 een enquête afgenomen om de wensen van de aandeelhouders voor de governance-structuur te inventariseren om de betrokkenheid van aandeelhouders te verbeteren.

Uit de enquête bleek dat de meeste aandeelhouders vonden dat communicatie tussen aandeelhouders en de raad van commissarissen beter kon en dat men een adviesraad wilde zien met aandeelhouders. Op basis hiervan zijn het managementteam en de raad van commissarissen van Altera aan de slag gegaan om een voorstel te schrijven.

Dit heeft uiteindelijk geleid tot een voorstel voor het opzetten van een adviesraad, dat in december 2022 door aandeelhouders is goedgekeurd. De adviesraad start per januari 2023 waarbij onze fiduciair vermogensbeheerder VLK een zetel heeft in de adviesraad van het woningfonds.

Bron: Van Lanschot Kempen, 2022

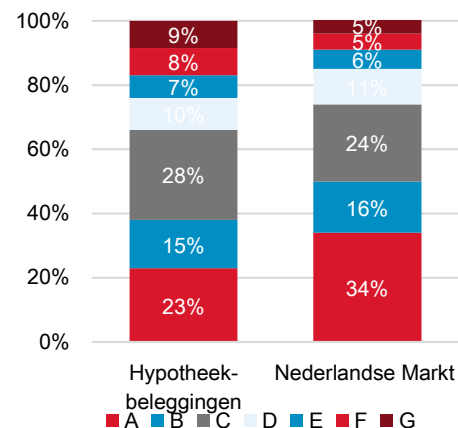
Positieve impact maken met hypotheekbeleggingen

We verstrekken hypotheekleningen voor Nederlands woningen via hypotheekfondsen. We vinden het belangrijk om ook via deze beleggingen een positieve bijdrage te leveren aan het klimaat. Dit is echter een uitdaging omdat de hypotheekmarkt door de overheid sterk is gereguleerd. Een positieve bijdrage aan de klimaatverandering wordt bijvoorbeeld gestimuleerd door het aanbieden van duurzaamheidsdepots. Met dit depot kan een consument maximaal € 25.000 of 6% van de woningwaarde (meer) lenen om de woning te verduurzamen, bijvoorbeeld door het aanbrengen van gevel- en dakisolatie, dubbel glas, HR-ketels, warmtepompen of zonnepanelen. Het vormt een pre als hypotheekfondsaanbieders tools aanbieden aan hun klanten bij het verduurzamen van hun huis, zoals kostenbatenanalyses bij duurzame investeringen en bemiddeling naar aannemers en installateurs bij de uitvoering hiervan.

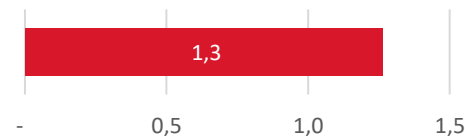
Hypotheekbeheerders meten de CO₂-uitstoot van de hypotheekleningen per miljoen euro belegd vermogen (onderste grafiek). Ook kijken zij naar de energielabels van de woningen waaraan de hypotheekleningen zijn gekoppeld (bovenste grafiek). Op dit moment spreken we via de fiduciair vermogensbeheerder veel met de externe hypotheekbeheerders over de mogelijkheden binnen de regulering, zowel over wat we kunnen doen op het gebied van

duurzaamheid als over welke informatie beschikbaar is. CO₂-informatie over de markt, op basis waarvan de beleggingen in relatieve zin gemeten kunnen worden, is bijvoorbeeld nog niet beschikbaar.

Energielabelverhouding portefeuille vs. de Nederlandse markt

tCO₂e per mln. belegd vermogen van de hypotheekportefeuille

Duurzaam beleggen voor specifieke positieve impact

In 2019 zijn we begonnen met impactbeleggingen. Via gespecialiseerde beheerders worden duurzame ondernemingen en projecten gesteund die een positieve maatschappelijke bijdrage leveren, naast een marktconform financieel rendement. Specifiek willen wij hiermee een positieve bijdrage leveren aan:

- **Schoon water:** toegang tot duurzaam beheer van water en sanitair voor iedereen (SDG 6);
- **Klimaatverandering en energietransitie:** grotere beschikbaarheid van schone energie (SDG 7);
- **Duurzame consumptie en productie:** om slimmer 'meer met minder' te kunnen doen (SDG 12).

In het overzicht hiernaast is weergegeven welke bijdrage ZLM in 2022 heeft geleverd. Dit betreft het aandeel van ZLM in de betreffende impactbeleggingen.

Bij impactbeleggingen speelt het maatschappelijke rendement een even belangrijke rol als de financiële resultaten. Dat betekent dat het fonds waarin wij beleggen de resultaten vergelijkt met die van voorgaande jaren. In de tabel hiernaast zijn de resultaten van het fonds over de afgelopen vier jaar weergegeven.

In veel gevallen is de positieve impact fors gestegen. Soms is deze gedaald. Dit is vooral het geval bij SDG 12 en is het gevolg van een dalende omvang van het Responsibility Agriculture fonds. Dit fonds verstrekt relatief korte leningen aan boeren en neemt geleidelijk af in omvang nu de overige investeringen in private equity en infrastructuur toenemen.

SDG 6	2019	2020	2021	2022
Geschat m ³ water verbruik bespaard over de levensduur van de projecten	787.672	808.047	801.691	1,067,550
Jaarlijkse besparing waterverbruik in m ³	8.208	16.408	22.811	36.809
SDG 7	2019	2020	2021	2022
Vermeden CO ₂ emissies in ton (per jaar)	5.950	5.672	5.387	7.069
Opgewekte duurzame energie in MWh (per jaar)	9.641	10.823	9.971	19.320
SDG 12	2019	2020	2021	2022
Aantal kleine boeren bereikt via een verstrekte lening	70.870	108.847	104.272	83.465
Hectares duurzaam verbouwde grond	59.494	68.292	66.576	66.091
% leningnemers met duurzame certificering	83%	88%	84%	73%
Ton vermeden afval	110	56	11	Nog niet beschikbaar

Bijlage

Bijlage I: Overzicht dialoog fondsbeheerders

Fondsbeheerders	Beleggings-categorie	Onderschrijven van UNGP en OESO-richtlijnen	MVB-due diligence ⁷	Stemmen en dialoog	Bieden van herstel en verhaal	Actie bij onvoldoende voortgang van de dialoog
<i>Aegon</i>	Nederlandse hypotheek	Ja, hebben zelf het IMVO-convenant voor verzekeraars ondertekend	Ja	Dialoog met hypotheeknemers	Ja	nvt
<i>BlackRock</i>	Bedrijfs obligaties, liquiditeiten	Ja	Ja	Allebei	Ja	Uitsluiting en verkoop positie
<i>Northern Trust</i>	Aandelen	Ja	Ja	Allebei	Ja	Uitsluiting en verkoop positie

⁷ Bron: Van Lanschot Kempen, 2022. *In een due-diligenceonderzoek onderzoekt een beheerder de maatschappelijke aspecten van een beleggingsbeslissing, met speciale aandacht voor negatieve impacts.

⁸ Bron: Van Lanschot Kempen, 2022. Engagement uitgevoerd door de fiduciair vermogensbeheerder.

Bijlage II: Engagement overzicht⁸

ONDERNEMING	STATUS	ENGAGEMENT THEMA*			AAN DELEN	OBLIGATIES
		E	S	G		
AGCO CORPORATION	In uitvoering	X	X			X
BAYERISCHE MOTOREN WERKE AKTIENGESSELLSCHAFT	In uitvoering	X			X	X
CANADIAN APT. PROPERTIES	In uitvoering	X			X	
CK INFRASTRUCTURE HOLDINGS LIMITED	In uitvoering	X				
COLOPLAST A/S	Succesvol afgewikkeld			X		
HEIDELBERGCEMENT AG	In uitvoering	X		X		X
JPMORGAN CHASE & CO.	In uitvoering	X				X
KINDER MORGAN, INC.	In uitvoering	X				X
LONZA GROUP AG	In uitvoering	X		X		X
MARSH & MCLENNAN	In uitvoering	X			X	X
MEDTRONIC PUBLIC LIMITED COMPANY	Succesvol afgewikkeld		X	X		X
NATIONAL GRID PLC	In uitvoering	X			X	X
NORDEA BANK ABP	In uitvoering	X			X	X
POSTNL NV	In uitvoering					X
PROLOGIS, INC.	Succesvol afgewikkeld	X			X	X
RIO TINTO PLC	In uitvoering	X				X
STRYKER CORPORATION	In uitvoering	X	X	X		X
SUMITOMO REALTY	Niet geslaagd			X	X	
TECHNIP ENERGIES NV	In uitvoering			X		X
VINCI SA	In uitvoering		X			X
VONOVIA SE	Succesvol afgewikkeld	X			X	X
W. P. CAREY INC.	In uitvoering	X			X	X
WELLTOWER INC.	In uitvoering	X			X	
OMV AG	In uitvoering	X				X

* E = Ecologie || S = Sociaal || G = Governance

REPSOL SA	In uitvoering	X				X
IBERDROLA SA	In uitvoering	X				X
ALLIED PROPERTIES RE	In uitvoering	X	X	X	X	
KILLAM APARTMENT REAL ESTATE INVESTMENT TRUST	In uitvoering	X		X	X	
TRICON RESIDENTIAL INC.	In uitvoering	X			X	
WEST FRASER TIMBER CO. LTD.	In uitvoering	X			X	
VOLKSWAGEN AG	In uitvoering		X			X
TOTALENERGIES SE	In uitvoering	X				X
BP P.L.C.	In uitvoering	X				X
GRAINGER PLC	In uitvoering			X	X	
TOKYU REIT, INC.	In uitvoering	X			X	
JAPAN HOTEL REIT INVESTMENT CORPORATION	Succesvol afgewikkeld				X	
GLP J-REIT	In uitvoering	X			X	
LASALLE LOGIPORT REIT	Succesvol afgewikkeld	X			X	
ARCELORMITTAL SA	In uitvoering	X				X
LYONDELLBASELL INDUSTRIES	In uitvoering	X				X
EDP-ENERGIAS DE PORTUGAL SA	In uitvoering	X		X	X	X
ATRIUM LJUNGBERG AB	In uitvoering	X	X		X	
CATENA AB	In uitvoering			X	X	
FABEGE AB	In uitvoering			X	X	
KEPPEL DC REIT	In uitvoering	X		X	X	
AMERICAN HOMES 4 RENT CORPORATE OFFICE PROPERTIES TRUST	In uitvoering	X	X	X	X	
	Succesvol afgewikkeld	X			X	
DIAMONDROCK HOSPITALITY COMPANY	In uitvoering	X			X	
INVITATION HOMES, INC.	In uitvoering	X	X		X	
OMEGA HEALTHCARE INVESTORS, INC.	In uitvoering	X			X	
REALTY INCOME CORPORATION	In uitvoering	X			X	
SUN COMMUNITIES, INC.	In uitvoering	X			X	

Bijlage III: Stemgedrag in 2022⁹

Beleggingsfonds (Aandelen Wereldwijd))	Aantal	Percentage
Northern Trust World SDG Screened Low Carbon Index Fund		
Aantal agendapunten om op te stemmen	9.639	
Aantal keer voor management gestemd	8.962	93%
Aantal keer tegen management gestemd of onthouden van stemmen	677	7%
Beleggingsfonds (Aandelen Europa)		
Northern Trust Europe SDG Screened Low Carbon Index Fund		
Aantal agendapunten om op te stemmen	3.520	
Aantal keer voor management gestemd	3.318	94%
Aantal keer tegen management gestemd of onthouden van stemmen	202	6%
Beleggingsfonds (Beursgenoteerd vastgoed)		
Northern Trust Developed Real Estate Index Fund		
Aantal agendapunten om op te stemmen	4.291	
Aantal keer voor management gestemd	4.051	94%
Aantal keer tegen management gestemd of onthouden van stemmen	240	6%
Northern Trust Developed Real Estate ESG Index Fund		
Aantal agendapunten om op te stemmen	2.240	
Aantal keer voor management gestemd	2.123	95%
Aantal keer tegen management gestemd of onthouden van stemmen	117	5%

⁹ Percentages kunnen door afronding niet optellen tot 100%.

Meer informatie over uitvoering van het stembeleid en de dialoog die onze vermogensbeheerders voeren

Northern Trust:

<https://www.northerntrust.com/united-kingdom/what-we-do/investment-management/stewardship/proxy-voting-policies>

<https://www.northerntrust.com/europe/about-us/corporate-social-responsibility>

Op deze websites is het stembeleid gepubliceerd en is een kwartaalrapport en jaarverslag van de engagementmanager voor de beleggingsfondsen van Northern Trust, Hermes, te vinden.

Van Lanschot Kempen:

<https://vds.issgovernance.com/vds/#!/NzcyMA==/>

<https://www.vanlanschotkempen.com/nl/duurzaamheid>

Op deze website wordt het jaarverslag van de fiduciaire vermogensbeheerder gepubliceerd, inclusief inzicht in de dialoog met individuele ondernemingen (naast inzicht in de collectieve initiatieven).

AegonAM:

<https://vds.issgovernance.com/vds/#!/OTgyOQ==/>

<https://www.aegonam.com/en/responsible-investing/>

Op deze website wordt het maatschappelijk verantwoord beleggen rapport van AegonAM 2022 weergegeven.

Bijlage IV: Overzicht mandaten en beleggingsinstellingen per eind 2022

BELEGGINGS CATEGORIE	MANDAAT EN VERMOGENSBEHEERDER/ BELEGGINGSINSTELLING	OMVANG (EUR mln.)	PERCENTA GE VAN PORTEF- EUILLE
Aandelen ontwikkeld Wereld	NT World SDG Screened Low Carbon	21.0	5.7%
Aandelen ontwikkeld Europa	NT Europe SDG Screened Low Carbon	22.5	6.1%
Aandelen opkomende landen	NT Emerging Markets Sustainable Select SDG	8.1	2.2%
Impactbeleggingen	Kempen Global Impact Pool	22.9	6.2%
Genoteerd onroerend goed	NT Developed Real Estate	7.0	1.9%
Niet-genoteerd onroerend goed	Altera Vastgoed-Woningen	20.5	5.6%
Hypothecaire leningen	Aegon-hypothekefondsen I	22.8	6.2%
	Aegon-hypothekefondsen II	21.6	5.9%
Bedrijfsobligaties	iShares ESG Screened Euro Corporate Bonds	30.8	8.4%
	L&G Euro Corporate Bonds	22.3	6.0%
	AS Euro Corporate Bonds SRI	23.0	6.2%
	Amundi Index Euro Corp SRI 0-3Y	27.6	7.5%
Staatsobligaties	Mandaat Van Lanschot Kempen	91.5	24.8%
	NT High Quality Government Bonds	2.6	0.7%
Geldmarkt	BlackRock ICS Euro LEAF	23.9	6.7%
	Banksaldi	0.2	0.1%
Overig	Valuta-afdekking	0.3	0.1%
Totaal		368.7	100%

Bijlage V: Toelichting klimaatdata

Klimaatdata wordt verzameld voor de categorieën aandelen, bedrijfsobligaties en hoogrentende waarden via de dataprovider ISS ESG. Het proces is op hoofdlijnen als volgt:

- Klimaatdata van ondernemingen wordt verzameld uit de jaarverslagen en andere publieke bronnen. In dit rapport wordt gebruik gemaakt van de jaarverslagen per eind 2021. Wereldwijd rapporteren ongeveer 3000 grote ondernemingen over hun emissie.
- Alle data wordt gecontroleerd op betrouwbaarheid en wanneer nodig verwijderd.
- Alle bedrijven worden gesorteerd naar hun emissieprofiel, zodat deze data kan worden gebruikt voor vergelijkbare bedrijven die niet rapporteren.
- Een schatting wordt gemaakt voor de emissie van niet-rapporterende bedrijven. Uit historische data blijkt dat de accuraatheid verschilt per sector maar minder dan 30% afwijkt.
- Emissie wordt toegekend aan de portefeuille op basis van eigenaarschap van de onderneming. Dus als we 0,1% van een onderneming bezitten krijgen we 0,1% van de emissie toegewezen.

De scope 3 emissies worden vastgesteld conform het CO₂e /GHG-protocol. Omdat er nog onvoldoende bedrijven over rapporteren wordt per sector vastgesteld wat de emissie in de waardeketen is en aan het bedrijf toegekend. Scope 3 is dus niet geschikt om individuele bedrijven te beoordelen.

Bijlage VI: Uitsluitingen per eind 2022

Uitsluitingen van landen - Sanctiewetgeving

Afghanistan	Haiti	Rusland
Wit-Rusland	Iran	Somalië
Burundi	Irak	Zuid-Sudan
Centraal Afrikaanse Rep.	Libanon	Soedan
Dem. Republiek Congo	Libië	Syrië
Egypte	Mali	Venezuela
Eritrea	Myanmar	Yemen
Ethiopië	Noord-Korea	Zimbabwe

Uitsluitingen van bedrijven

BEDRIJF	LAND	REDEN VAN UITSLUITING
Sberbank	Rusland	Sanctielijst
VTB Bank	Rusland	Sanctielijst
Gazprombank	Rusland	Sanctielijst
Vnesheconombank (VEB)	Rusland	Sanctielijst
Roselkhozbank	Rusland	Sanctielijst
Opk Oboronprom	Rusland	Sanctielijst
United Aircraft Corporation	Rusland	Sanctielijst
Uralvagonzavod	Rusland	Sanctielijst

Alle afbeeldingen gebruikt in dit verslag zijn afkomstig van <https://unsplash.com>. Unsplash verleent een onherroepelijke, niet-exclusieve, wereldwijde auteursrechtlicentie om foto's van Unsplash kosteloos te downloaden, te kopiëren, te wijzigen, te distribueren, uit te voeren en te gebruiken zonder toestemming van of toeschrijving aan Unsplash of de fotograaf zelf.

United Shipbuilding Corporation	Rusland	Sanctiellijst
Russian Maritime Register of Shipping	Rusland	Sanctiellijst
AEROJET ROCKETDYNE HOLDINGS, INC.	Verenigde Staten	Betrokken bij nucleaire wapens
Anhui Great Wall Military Industry Co	China	Betrokken bij clustermunie
Aryt Industries	Israël	Betrokken bij clustermunie
Ashot - Ashkelon Industries	Israël	Betrokken bij clustermunie
AVIBRAS INDUSTRIA AEROESPACIAL	Brazilië	Betrokken bij clustermunie
Bharat Dynamics	India	Betrokken bij clustermunie
Boeing Distribution Services	Verenigde Staten	Betrokken bij clustermunie
BWX Technologies	Verenigde Staten	Betrokken bij nucleaire wapens
China Aerospace Science And Technology Corporation	China	Betrokken bij clustermunie
China North Industries Group Corporation	China	Betrokken bij clustermunie
China North Industries Corporation	China	Betrokken bij clustermunie
China Satellite Communications Co Ltd	China	Betrokken bij clustermunie
China Spacesat	China	Betrokken bij clustermunie
Fluor Corporation	Verenigde Staten	Betrokken bij nucleaire wapens
GENERAL DYNAMICS CORPORATION	Zuid-Korea	Betrokken bij nucleaire wapens
Hanwha Corp	India	Betrokken bij clustermunie
Hanwha Engineering & Construction Corp.	Verenigde Staten	Betrokken bij anti-persoonsmijnen
Honeywell International	Verenigde Staten	Betrokken bij nucleaire wapens
Huntington Ingalls Industries	Verenigde Staten	Betrokken bij nucleaire wapens
Inner Mongolia North Heavy Industries Group	China	Betrokken bij clustermunie
Korea Aerospace Industries	Zuid-Korea	Betrokken bij clustermunie
Larsen And Toubro Limited	India	Betrokken bij clustermunie
LTIMindtree Ltd	India	Betrokken bij clustermunie
L&T Finance	India	Betrokken bij clustermunie
L&T Infrastructure	India	Betrokken bij clustermunie
L&T Technology Services Ltd	India	Betrokken bij clustermunie
Leidos Holdings	Verenigde Staten	Betrokken bij nucleaire wapens
LEIDOS, INC.	Verenigde Staten	Betrokken bij nucleaire wapens
LIG Nex1 Co., Ltd.	Zuid-Korea	Betrokken bij clustermunie
Lockheed Martin	Verenigde Staten	Betrokken bij clustermunie
Motovilikha Plants JSC	Rusland	Betrokken bij clustermunie
Nabha Power	India	Betrokken bij clustermunie
National Presto Industries	Verenigde Staten	Betrokken bij anti-persoonsmijnen
Northrop Grumman Corp.	Verenigde Staten	Betrokken bij nucleaire wapens
NORTHROP GRUMMAN SYSTEMS CORPORATION	Verenigde Staten	Betrokken bij nucleaire wapens
Poongsan	Zuid-Korea	Betrokken bij clustermunie

Poongsan holdings	Zuid-Korea	Betrokken bij clustermunie
Roketsan Raket Sanayi Ve Ticaret Anonim Sirketi	Turkije	Betrokken bij clustermunie
Solar Industries India Limited	India	Betrokken bij clustermunie
The Boeing Company	Verenigde Staten	Betrokken bij clustermunie
BAE SYSTEMS	Verenigd Koninkrijk	Wapenhandel naar hoog-risico landen
Raytheon Technologies Corp.	Verenigde Staten	Wapenhandel naar hoog-risico landen
Avary Holding Shenzhen Co Ltd	China	MSCI-red flag / UNGC schending
BHP Group Ltd	Australië	MSCI-red flag / UNGC schending
CoreCivic Inc	Verenigde Staten	MSCI-red flag / UNGC schending
GCL-Poly Energy Holdings Ltd	Hongkong	MSCI-red flag / UNGC schending
Glencore PLC	Zwitserland	MSCI-red flag / UNGC schending
MMC Norilsk Nickel PJSC	Rusland	MSCI-red flag / UNGC schending
Hon Hai Precision Industry Co	Taiwan	MSCI-red flag / UNGC schending
Hoshine Silicon Industry Co Lt	China	MSCI-red flag / UNGC schending
JinkoSolar Holding Co Ltd	China	MSCI-red flag / UNGC schending
Lens Technology Co Ltd	China	MSCI-red flag / UNGC schending
LXJM	China	MSCI-red flag / UNGC schending
OFFICE CHERIFIEN DES PHO	Marokko	MSCI-red flag / UNGC schending
O-film Tech Co Ltd	China	MSCI-red flag / UNGC schending
Petroleos del Peru SA	Peru	MSCI-red flag / UNGC schending
PETROLEOS MEXICANOS	Mexico	MSCI-red flag / UNGC schending
Porsche Automobil Holding SE	Duitsland	MSCI-red flag / UNGC schending
SAIC Motor Corp Ltd	China	MSCI-red flag / UNGC schending

Barrick Gold Corp	Canada	MSCI-red flag / UNGC schending
TBEA Co Ltd	China	MSCI-red flag / UNGC schending
GEO Group Inc/The	Verenigde Staten	MSCI-red flag / UNGC schending
TEPCO	Japan	MSCI-red flag / UNGC schending
Trina Solar Co Ltd	China	MSCI-red flag / UNGC schending
Universal Health Services Inc	Verenigde Staten	MSCI-red flag / UNGC schending
Vale SA	Brazilië	MSCI-red flag / UNGC schending
Volkswagen AG	Duitsland	MSCI-red flag / UNGC schending
ZHONGTAI CHEMICAL	China	MSCI-red flag / UNGC schending
Youngor Group Co Ltd	China	MSCI-red flag / UNGC schending
Zhen Ding Technology Holding L	Kaaimaneilanden	MSCI-red flag / UNGC schending
Zijin Mining Group Co Ltd	China	MSCI-red flag / UNGC schending
Strata Power Corp.	Canada	Teerzand
Petroteq Energy Inc.	Canada	Teerzand
Sunshine Oilsands Ltd.	Canada	Teerzand
Imperial Oil Limited	Canada	Teerzand
MEG Energy Corp.	Canada	Teerzand
North West Redwater Partnership, Inc.	Canada	Teerzand
Athabasca Oil Corporation	Canada	Teerzand
Suncor Energy Inc.	Canada	Teerzand
PC Financial Partnership	Canada	Teerzand
Pengrowth Energy Corporation	Canada	Teerzand
Strathcona Resources Ltd.	Canada	Teerzand
BlackPearl Resources, Inc.	Canada	Teerzand
North American Construction Group Ltd.	Canada	Teerzand
Trans Mountain Corp.	Canada	Teerzand
Cenovus Energy Inc.	Canada	Teerzand
Canadian Natural Resources Limited	Canada	Teerzand
Harvest Operations Corp.	Canada	Teerzand
Inter Pipeline Ltd.	Canada	Teerzand

Baytex Energy Corp.	Canada	Teerzand
Baytex Energy (LP) Ltd.	Canada	Teerzand
Husky Energy Inc.	Canada	Teerzand
Arrow Exploration Corp.	Canada	Teerzand
Petroleos de Venezuela SA	Venezuela	Teerzand
TC Energy Corporation	Canada	Teerzand
Ensign Drilling, Inc.	Canada	Teerzand
Wajax Corporation	Canada	Teerzand
Sakari Resources Ltd.	Singapore	Kolenmijnen
Wollongong Coal Limited	Australië	Kolenmijnen
PT Golden Eagle Energy TBK	Indonesië	Kolenmijnen
TerraCom Limited	Australië	Kolenmijnen
PT Berau Coal Energy	Indonesië	Kolenmijnen
Sadovaya Group	Luxemburg	Kolenmijnen
Geo Energy Resources Ltd.	Singapore	Kolenmijnen
Foresight Energy LP	Verenigde Staten	Kolenmijnen
PT Adaro Indonesia	Indonesië	Kolenmijnen
Foresight Energy LLC	Verenigde Staten	Kolenmijnen
Thungela Resources Ltd.	Zuid-Afrika	Kolenmijnen
PT Indo Tambangraya Megah Tbk	Indonesië	Kolenmijnen
PT Bumi Resources Tbk	Indonesië	Kolenmijnen
Bumi Investment Pte Ltd.	Singapore	Kolenmijnen
Eterna Capital Pte Ltd.	Singapore	Kolenmijnen
PT Bukit Asam Tbk	Indonesië	Kolenmijnen
China Qinfu Group Ltd.	Kaaimaneilanden	Kolenmijnen
Park Elektrik Uretim Madencilik Sanayi ve Ticaret AS	Tokelau	Kolenmijnen
Hallador Energy Company	Verenigde Staten	Kolenmijnen
Lubelski Wegiel BOGDANKA SA	Polen	Kolenmijnen
Bisichi Plc	Verenigd Koninkrijk	Kolenmijnen
PT Golden Energy Mines Tbk	Indonesië	Kolenmijnen
New Hope Corporation Limited	Australië	Kolenmijnen
Jinneng Holding Shanxi Coal Industry Co., Ltd.	China	Kolenmijnen
PT Harum Energy Tbk	Indonesië	Kolenmijnen
Exxaro Resources Ltd.	Zuid-Afrika	Kolenmijnen
Shaanxi Coal Industry Co., Ltd.	China	Kolenmijnen
PT Bayan Resources Tbk	Indonesië	Kolenmijnen
CONSOL Energy Inc.	Verenigde Staten	Kolenmijnen
Westmoreland Coal Co.	Verenigde Staten	Kolenmijnen
Westmoreland Resource Partners LP	Verenigde Staten	Kolenmijnen
Mercator Limited	India	Kolenmijnen

Murray Energy Corporation	Verenigde Staten	Kolenmijnen
Zhengzhou Coal Industry & Electric Power Co., Ltd.	China	Kolenmijnen
Alliance Resource Partners LP	Verenigde Staten	Kolenmijnen
Alliance Holdings GP LP	Verenigde Staten	Kolenmijnen
Alliance Resource Operating Partners LP	Verenigde Staten	Kolenmijnen
AgriTrade Resources Limited	Bermuda	Kolenmijnen
PT Adaro Energy Indonesia Tbk	Indonesië	Kolenmijnen
Salungano Group Ltd.	Zuid-Afrika	Kolenmijnen
The Lanna Resources Public Co., Ltd.	Thailand	Kolenmijnen
PT Dian Swastatika Sentosa Tbk	Indonesië	Kolenmijnen
Inner Mongolia Yitai Coal Co., Ltd.	China	Kolenmijnen
Banpu Public Company Limited	Thailand	Kolenmijnen
PT Trada Alam Minera Tbk	Indonesië	Kolenmijnen
PT Alfa Energi Investama Tbk	Indonesië	Kolenmijnen
Yancoal Australia Ltd.	Australië	Kolenmijnen
Peabody Energy Corporation	Verenigde Staten	Kolenmijnen
Peabody Energy Australia PCI Pty Ltd.	Australië	Kolenmijnen
Kuzbasskaya Toplivnaya Kompaniya PJSC	Rusland	Kolenmijnen
China Shenhua Energy Company Limited	China	Kolenmijnen
China Shenhua Overseas Capital Co., Ltd.	Britse Maagdeneilanden	Kolenmijnen
PT Indika Energy Tbk	Indonesië	Kolenmijnen
Indo Energy Finance BV	Nederland	Kolenmijnen
Indo Energy Finance II BV	Nederland	Kolenmijnen
Indika Energy Capital III Pte Ltd.	Singapore	Kolenmijnen
Indika Energy Capital II Pte Ltd.	Singapore	Kolenmijnen
Indo Integrated Energy II BV	Nederland	Kolenmijnen
Shan Xi Hua Yang Group New Energy Co. Ltd.	China	Kolenmijnen
Gujarat Mineral Development Corporation Limited	India	Kolenmijnen
China Coal Xinji Energy Co., Ltd.	China	Kolenmijnen
Beijing Haohua Energy Resource Co., Ltd.	China	Kolenmijnen
Whitehaven Coal Limited	Australië	Kolenmijnen
Cloud Peak Energy Inc.	Verenigde Staten	Kolenmijnen
Cloud Peak Energy Resources LLC	Verenigde Staten	Kolenmijnen
Semirara Mining & Power Corp.	Filipijnen	Kolenmijnen
Washington H. Soul Pattinson and Company Limited	Australië	Kolenmijnen
Coal India Ltd.	India	Kolenmijnen
Coal Energy SA	Luxemburg	Kolenmijnen

Anhui Hengyuan Coal Industry & Electricity Power Co., Ltd.	China	Kolenmijnen
Mitsui Matsushima Holdings Co., Ltd.	Japan	Kolenmijnen
Shanghai Datun Energy Resources Co., Ltd.	China	Kolenmijnen
Rhino Resource Partners LP	Verenigde Staten	Kolenmijnen
Shanxi Lu'An Environmental Energy Development Co., Ltd.	China	Kolenmijnen
Feishang Anthracite Resources Ltd.	Britse Maagdeneilanden	Kolenmijnen
NACCO Industries, Inc.	Verenigde Staten	Kolenmijnen
Arch Resources, Inc.	Verenigde Staten	Kolenmijnen
Inner Mongolia Dian Tou Energy Corp. Ltd.	China	Kolenmijnen
Jizhong Energy Resources Co., Ltd.	China	Kolenmijnen
Shanxi Coal International Energy Group Co., Ltd.	China	Kolenmijnen
KyungDong Invest Co., Ltd.	Zuid-Korea	Kolenmijnen
Gansu Jingyuan Coal Industry & Electricity Power Co., Ltd.	China	Kolenmijnen
Guanghui Energy Co., Ltd.	China	Kolenmijnen
Southern Kuzbass Coal Co. PJSC	Rusland	Kolenmijnen
DMCI Holdings, Inc.	Filipijnen	Kolenmijnen
Yankuang Energy Group Co., Ltd.	China	Kolenmijnen
Yancoal International Resources Development Co., Ltd.	Hongkong	Kolenmijnen
Yankuang Group (Cayman) Ltd.	Kaaimaneilanden	Kolenmijnen
Shandong Energy Group Co., Ltd.	China	Kolenmijnen
PT ABM Investama Tbk	Indonesië	Kolenmijnen
New World Resources plc	Verenigd Koninkrijk	Kolenmijnen
Pingdingshan Tianan Coal Mining Co., Ltd.	China	Kolenmijnen
PT Indonesia Asahan Aluminium (Persero)	Indonesië	Kolenmijnen
Old ANR LLC	Verenigde Staten	Kolenmijnen
China Coal Energy Company Limited	China	Kolenmijnen
Natural Resource Partners LP	Verenigde Staten	Kolenmijnen
GMR Power & Urban Infra Ltd.	India	Kolenmijnen
Inner Mongolia Yuan Xing Energy Co., Ltd.	China	Kolenmijnen
TBEA Co., Ltd.	China	Kolenmijnen
Brickworks Ltd.	Australië	Kolenmijnen
PT United Tractors Tbk	Indonesië	Kolenmijnen
Huadian Power International Corp. Ltd.	China	Kolenmijnen
Hosken Consolidated Investments Ltd.	Zuid-Afrika	Kolenmijnen
Guizhou Panjiang Refined Coal Co., Ltd.	China	Kolenmijnen
Southgobi Resources Ltd.	Canada	Kolenmijnen

Jastrzebska Spolka Weglowa SA	Polen	Kolenmijnen
Petmin Ltd.	Zuid-Afrika	Kolenmijnen
Altius Minerals Corporation	Canada	Kolenmijnen
Empresa Electrica Angamos SA	Chili	Energiegeneratie door kolen
Empresa Electrica Guacolda SA	Chili	Energiegeneratie door kolen
Reliance Power Limited	India	Energiegeneratie door kolen
Guangdong Baoliuhua New Energy Stock Co., Ltd.	China	Energiegeneratie door kolen
Can2 Termik AS	Turkije	Energiegeneratie door kolen
CESC Ltd.	India	Energiegeneratie door kolen
Adani Power Limited	India	Energiegeneratie door kolen
Beijing Jingneng Power Co., Ltd.	China	Energiegeneratie door kolen
Inner Mongolia Mengdian Huaneng Thermal Power Corp. Ltd.	China	Energiegeneratie door kolen
Monongahela Power Co.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
KSK Power Venture Plc	Het eiland Man	Energiegeneratie door kolen
Huaneng Power International, Inc.	China	Energiegeneratie door kolen
Eskom Holdings SOC Ltd.	Zuid-Afrika	Energiegeneratie door kolen
NTPC Limited	India	Energiegeneratie door kolen
Jaiprakash Power Ventures Limited	India	Energiegeneratie door kolen
GD Power Development Co., Ltd.	China	Energiegeneratie door kolen
The Hub Power Co. Ltd.	China	Energiegeneratie door kolen
Guangdong Electric Power Development Co., Ltd.	China	Energiegeneratie door kolen
China Resources Power Holdings Co., Ltd.	Hong Kong	Energiegeneratie door kolen
ENEA SA	Polen	Energiegeneratie door kolen
Korea East-West Power Co., Ltd.	Zuid-Korea	Energiegeneratie door kolen
Huadian Energy Co., Ltd.	China	Energiegeneratie door kolen
NLC India Ltd.	India	Energiegeneratie door kolen
Jiangsu Guoxin Corp. Ltd.	China	Energiegeneratie door kolen
Samruk-Energy JSC	Kazachstan	Energiegeneratie door kolen
Union Electric Co.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Louisville Gas & Electric Co.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
EP Energy as	Tsjechië	Energiegeneratie door kolen
Zhejiang Zheneng Electric Power Co., Ltd.	China	Energiegeneratie door kolen
Datang International Power Generation Co., Ltd.	China	Energiegeneratie door kolen
Appalachian Power Co.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
LG&E & KU Energy LLC	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Malakoff Corp. Bhd.	Maleisië	Energiegeneratie door kolen
China Power International Development Limited	Hong Kong	Energiegeneratie door kolen

AGL Energy Limited	Australië	Energiegeneratie door kolen
China Huadian Corp., Ltd.	China	Energiegeneratie door kolen
China Huadian Overseas Development 2018 Ltd.	Kaaijman Eilanden	Energiegeneratie door kolen
China Huadian Overseas Development Management Co., Ltd.	Britse Maagdeneilanden	Energiegeneratie door kolen
Huadian Power International Corp. Ltd.	China	Energiegeneratie door kolen
PGE Polska Grupa Energetyczna SA	Polen	Energiegeneratie door kolen
PGE Sweden AB	Zweden	Energiegeneratie door kolen
Shanghai Electric Power Co., Ltd.	China	Energiegeneratie door kolen
An Hui Wenergy Co., Ltd.	China	Energiegeneratie door kolen
Southwestern Electric Power Co.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
The Tata Power Company Limited	India	Energiegeneratie door kolen
Tenaga Nasional Bhd.	Maleisië	Energiegeneratie door kolen
TNB Global Ventures Capital Bhd.	Maleisië	Energiegeneratie door kolen
DTE Electric Co.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
JSW Energy Limited	India	Energiegeneratie door kolen
PT Perusahaan Listrik Negara (Persero)	Indonesië	Energiegeneratie door kolen
Mayapahit Holding BV	Nederland	Energiegeneratie door kolen
Wintime Energy Co., Ltd.	China	Energiegeneratie door kolen
Beijing Energy Investment Holdings Ltd.	Britse Maagdeneilanden	Energiegeneratie door kolen
Banpu Power Public Co. Ltd.	Thailand	Energiegeneratie door kolen
The Okinawa Electric Power Co., Inc.	Japan	Energiegeneratie door kolen
HK Electric Investments & HK Electric Investments Ltd.	Kaaijman Eilanden	Energiegeneratie door kolen
Ameren Corporation	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Tauron Polska Energia SA	Polen	Energiegeneratie door kolen
TransAlta Corporation	Canada	Energiegeneratie door kolen
SMC Global Power Holdings Corp.	Filipijnen	Energiegeneratie door kolen
Huaneng Hong Kong Capital Ltd.	Britse Maagdeneilanden	Energiegeneratie door kolen
China Huaneng Group Co., Ltd.	China	Energiegeneratie door kolen
TPI Polene Power Public Co., Ltd.	Thailand	Energiegeneratie door kolen
NRG Energy, Inc.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Evergy Kansas Central, Inc.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
PacifiCorp.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Public Service Company of New Mexico	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Evergy, Inc.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Cleco Corporate Holdings LLC	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Duke Energy Ohio, Inc.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Metro Pacific Investments Corporation	Filipijnen	Energiegeneratie door kolen

Semirara Mining & Power Corp.	Filipijnen	Energiegeneratie door kolen
Great River Energy	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
CLP Holdings Ltd.	Hong Kong	Energiegeneratie door kolen
AES Andes SA	Chili	Energiegeneratie door kolen
SPIC 2016 US Dollar Bond Co. Ltd.	Britse Maagdeneilanden	Energiegeneratie door kolen
State Power Investment Corp., Ltd.	China	Energiegeneratie door kolen
SPIC Luxembourg Latin America Renewable Energy Investment Co.	Luxemburg	Energiegeneratie door kolen
SPIC 2018 USD Senior Perpetual Bond Co. Ltd.	Britse Maagdeneilanden	Energiegeneratie door kolen
PPL Corporation	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
PPL Capital Funding, Inc.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
The AES Corporation	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
AES El Salvador Trust II	Panama	Energiegeneratie door kolen
AES Andres BV	Spanje	Energiegeneratie door kolen
Hubei Energy Group Co., Ltd.	China	Energiegeneratie door kolen
Power Assets Holdings Limited	Hong Kong	Energiegeneratie door kolen
Hokkaido Electric Power Co., Inc.	Japan	Energiegeneratie door kolen
Alabama Power Company	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Stronghold Digital Mining, Inc.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
IPALCO Enterprises, Inc.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
SDIC Power Holdings Co., Ltd.	China	Energiegeneratie door kolen
Hokuriku Electric Power Co.	Japan	Energiegeneratie door kolen
Shenergy Co., Ltd.	China	Energiegeneratie door kolen
Electric Power Development Co., Ltd.	Japan	Energiegeneratie door kolen
MGE Energy, Inc.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Otter Tail Corporation	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Tucson Electric Power Co., Inc.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
The Israel Electric Corp. Ltd.	Israël	Energiegeneratie door kolen
Vistra Corp.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Dynegy Finance I, Inc.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Vistra Operations Co. LLC	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Duke Energy Carolinas LLC	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Aboitiz Power Corp.	Filipijnen	Energiegeneratie door kolen
Albioma SA	Frankrijk	Energiegeneratie door kolen
Genesis Energy Limited	Nieuw-Zeeland	Energiegeneratie door kolen
Huadian Fuxin Energy Corp. Ltd.	China	Energiegeneratie door kolen
Wisconsin Electric Power Company	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Electricity Generating Public Co., Ltd.	Thailand	Energiegeneratie door kolen
Wisconsin Power & Light Co.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Glow Energy Public Co., Ltd.	Thailand	Energiegeneratie door kolen

Shenzhen Energy Group Co., Ltd.	China	Energiegeneratie door kolen
Petrovietnam Power Corp.	Vietnam	Energiegeneratie door kolen
Korea Electric Power Corp.	Zuid-Korea	Energiegeneratie door kolen
STEAG GmbH	Duitsland	Energiegeneratie door kolen
American Electric Power Company, Inc.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Wisconsin Public Service Corp.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
China Coal Xinji Energy Co., Ltd.	China	Energiegeneratie door kolen
Alliant Energy Corporation	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
The Chugoku Electric Power Co., Inc.	Japan	Energiegeneratie door kolen
Talen Energy Supply LLC	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Talen Energy Corp.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Engie Energia Chile SA	Chili	Energiegeneratie door kolen
PNM Resources, Inc.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Adani Electricity Mumbai Ltd.	India	Energiegeneratie door kolen
Eneva SA	Brazilië	Energiegeneratie door kolen
ALLETE, Inc.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Southwestern Public Service Co.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Listrindo Capital BV	Nederland	Energiegeneratie door kolen
PT Cikarang Listrindo Tbk	Indonesië	Energiegeneratie door kolen
ContourGlobal Power Holdings SA	Luxemburg	Energiegeneratie door kolen
ContourGlobal plc	Verenigd Koninkrijk	Energiegeneratie door kolen
Gansu Jingyuan Coal Industry & Electricity Power Co., Ltd.	China	Energiegeneratie door kolen
Atlantic Power Corporation	Canada	Energiegeneratie door kolen
Sembcorp Industries Ltd.	Singapore	Energiegeneratie door kolen
Public Service Company of Colorado	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Berkshire Hathaway Energy Co.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Northern Electric Finance Plc	Verenigd Koninkrijk	Energiegeneratie door kolen
Izmir Demir Celik Sanayi AS	Turkije	Energiegeneratie door kolen
AES Argentina Generacion SA	Argentinië	Energiegeneratie door kolen
Consumers Energy Company	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Engro Corporation Limited	Pakistan	Energiegeneratie door kolen
RWE AG	Duitsland	Energiegeneratie door kolen
NorthWestern Corporation	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Unipro PJSC	Rusland	Energiegeneratie door kolen
Shikoku Electric Power Co., Inc.	Japan	Energiegeneratie door kolen
EP Infrastructure as	Tsjechië	Energiegeneratie door kolen
OGE Energy Corp.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Oklahoma Gas & Electric Co.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Origin Energy Limited	Australië	Energiegeneratie door kolen
Origin Energy Finance Ltd.	Australië	Energiegeneratie door kolen
DTE Energy Company	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen

DMCI Holdings, Inc.	Filipijnen	Energiegeneratie door kolen
Gulf Power Co.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
CEZ as	Tsjechië	Energiegeneratie door kolen
ACEN Corp.	Filipijnen	Energiegeneratie door kolen
MidAmerican Energy Co.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
MidAmerican Funding LLC	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Tohoku Electric Power Co., Inc.	Japan	Energiegeneratie door kolen
Irkutskenergo JSC	Rusland	Energiegeneratie door kolen
Duke Energy Corporation	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Shanghai Datun Energy Resources Co., Ltd.	China	Energiegeneratie door kolen
Capital Power Corporation	Canada	Energiegeneratie door kolen
CMS Energy Corporation	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
China Shenhua Energy Company Limited	China	Energiegeneratie door kolen
China Shenhua Overseas Capital Co., Ltd.	Britse Maagdeneilanden	Energiegeneratie door kolen
Arizona Public Service Co.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Pinnacle West Capital Corporation	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Hopewell Holdings Ltd.	Hong Kong	Energiegeneratie door kolen
WEC Energy Group, Inc.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Xcel Energy Inc.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Alarko Holding AS	Turkije	Energiegeneratie door kolen
Kyushu Electric Power Co., Inc.	Japan	Energiegeneratie door kolen
Public Power Corp. SA	Griekenland	Energiegeneratie door kolen
Public Power Corp. Finance Plc	Verenigd Koninkrijk	Energiegeneratie door kolen
Shanxi Coking Coal Energy Group Co., Ltd.	China	Energiegeneratie door kolen
Colbun SA	Chili	Energiegeneratie door kolen
IDACORP, Inc.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Torrent Power Limited	India	Energiegeneratie door kolen
Vectren Corp.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Indiana Michigan Power Co.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
The Southern Company	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
WHA Utilities & Power Public Co. Ltd.	Thailand	Energiegeneratie door kolen
Aboitiz Equity Ventures, Inc.	Filipijnen	Energiegeneratie door kolen
Interstate Power & Light Co.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Adani Transmission Ltd.	India	Energiegeneratie door kolen
Guangzhou Development Group, Inc.	China	Energiegeneratie door kolen
Georgia Power Co.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Tokyo Electric Power Co. Holdings, Inc.	Japan	Energiegeneratie door kolen
SCANA Corp.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
The Second Generation Co of the Wholesale Power Market PJSC	Rusland	Energiegeneratie door kolen
Entergy Utility Property, Inc.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen

Entergy Arkansas LLC	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
GMR Power & Urban Infra Ltd.	India	Energiegeneratie door kolen
Emera Incorporated	Canada	Energiegeneratie door kolen
Black Hills Corporation	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Tennessee Valley Authority	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
InterGen NV	Nederland	Energiegeneratie door kolen
Chubu Electric Power Co., Inc.	Japan	Energiegeneratie door kolen
China Longyuan Power Group Corp. Ltd.	China	Energiegeneratie door kolen
Hero Asia Investment Ltd.	Hong Kong	Energiegeneratie door kolen
Duke Energy Florida LLC	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Duke Energy Florida Project Finance LLC	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Aksa Enerji Uretim AS	Turkije	Energiegeneratie door kolen
SGC Energy Co., Ltd.	Zuid-Korea	Energiegeneratie door kolen
Global Power Synergy PCL	Thailand	Energiegeneratie door kolen
NiSource Inc.	Verenigde Staten	Energiegeneratie door kolen
Sunpower Group Ltd.	Bermuda	Energiegeneratie door kolen
Guangxi Guiguan Electric Power Co., Ltd.	China	Energiegeneratie door kolen
Enel Generacion Chile SA	Chili	Energiegeneratie door kolen
Ratch Group Public Co. Ltd.	Thailand	Energiegeneratie door kolen
EDP-Energias de Portugal SA	Portugal	Energiegeneratie door kolen
EDP Finance BV	Nederland	Energiegeneratie door kolen
IE2 Holdco SAU	Spanje	Energiegeneratie door kolen
Viesgo Infraestructuras Energeticas SL	Spanje	Energiegeneratie door kolen
Jindal Steel & Power Ltd.	India	Energiegeneratie door kolen
22nd Century Group Inc	Verenigde Staten	Tabak
7-ELEVEN MALAYSIA HOLDINGS B	Maleisië	Tabak
Al-Eqbal Investment Co PLC	Jordanië	Tabak
Altria Group Inc	Verenigde Staten	Tabak
AMCON DISTRIBUTING CO	Verenigde Staten	Tabak
ANHUI GENUINE NEW MATERIAL-A	China	Tabak
BAT CAPITAL CORP	Verenigde Staten	Tabak
BAT INTL FINANCE PLC	Verenigd Koninkrijk	Tabak
BAT NETHERLANDS FINANCE	Nederland	Tabak
Badeco Adria JSC Sarajevo	Bosnië en Herzegovina	Tabak
BIZIM TOPTAN SATIS MAGAZALAR	Turkije	Tabak
BRIGHT PACKAGING INDUS BHD	Maleisië	Tabak
British American Tobacco Malay	Maleisië	Tabak
BRITISH AMERICAN TOBACCO ZAM	Zambia	Tabak
BRITISH AMERICAN TOBACCO BAN	Bangladesh	Tabak
British American Tobacco Kenya	Kenia	Tabak
British American Tobacco PLC	Verenigd Koninkrijk	Tabak

British American Tobacco Ugand	Oeganda	Tabak
British American Tobacco Zimba	Zimbabwe	Tabak
Bulgartabac Holding AD	Bulgarije	Tabak
CARRERAS LTD	Jamaica	Tabak
CAT LOI JSC	Vietnam	Tabak
Ceylon Tobacco Co PLC	Sri Lanka	Tabak
CHARLIE'S HOLDINGS INC	Verenigde Staten	Tabak
CHINA FLAVORS	China	Tabak
CHINA TOBACCO INTERNATIONAL	Hongkong	Tabak
Coka Duvanska Industrija AD Co	Servië	Tabak
Cia de Distribucion Integral L	Spanje	Tabak
Ngan Son JSC	Vietnam	Tabak
Eastern Co SAE	Egypte	Tabak
Essentra PLC	Verenigd Koninkrijk	Tabak
EUROCASH SA	Polen	Tabak
Fyolo Technology Corp	Verenigde Staten	Tabak
GLOBRANDS LTD	Israël	Tabak
Godfrey Phillips India Ltd	India	Tabak
Golden Tobacco Ltd	India	Tabak
Gotse Delchev Tabac AD-Gotse D	Bulgarije	Tabak
Healthier Choices Management C	Verenigde Staten	Tabak
Huabao Flavours & Fragrances C	China	Tabak
HUABAO INTL	Hongkong	Tabak
IMPERIAL BRANDS FIN NETH	Nederland	Tabak
IMPERIAL BRANDS FIN PLC	Verenigd Koninkrijk	Tabak
Imperial Brands PLC	Verenigd Koninkrijk	Tabak
Indonesian Tobacco Tbk PT	Indonesië	Tabak
ITC Ltd	India	Tabak
Japan Tobacco Inc	Japan	Tabak
Jerusalem Cigarette Co Ltd	Palestina	Tabak
JORDAN DUTY FREE SHOP	Jordanië	Tabak
JT INTL FIN SERVICES BV	Nederland	Tabak
Karelia Tobacco Company Inc SA	Griekenland	Tabak
Khyber Tobacco Co Ltd	Pakistan	Tabak
KT&G Corp	Zuid-Korea	Tabak
Kuk-il Paper Manufacturing Co	Zuid-Korea	Tabak
MATIV HOLDINGS INC	Verenigde Staten	Tabak
MCCOLL'S RETAIL GROUP PLC	Verenigd Koninkrijk	Tabak
MERCURY RETAIL HOLDING PLC	Rusland	Tabak
Miquel y Costas & Miquel SA	Spanje	Tabak
MUDANJIANG HENGFEENG PAPER-A	China	Tabak
NEW TOYO INTERNATIONAL HLDGS	Singapore	Tabak

Nikotiana BT Holding AD Sofia	Bulgarije	Tabak
NOLATO AB-B SHS	Zweden	Tabak
NTC Industries Ltd	India	Tabak
Old Holdco Inc	Verenigde Staten	Tabak
Pakistan Tobacco Co Ltd	Pakistan	Tabak
Philip Morris Pakistan Ltd	Pakistan	Tabak
Philip Morris CR AS	Tsjechië	Tabak
Philip Morris International In	Verenigde Staten	Tabak
Philip Morris Operations AD Ni	Servië	Tabak
Bentoel Internasional Investam	Indonesië	Tabak
Gudang Garam Tbk PT	Indonesië	Tabak
Hanjaya Mandala Sampoerna Tbk	Indonesië	Tabak
WICAKSANA OVERSEAS INTL PT	Indonesië	Tabak
Pyxus International Inc	Verenigde Staten	Tabak
REYNOLDS AMERICAN INC	Verenigde Staten	Tabak
RLX Technology Inc	China	Tabak
Scandinavian Tobacco Group A/S	Denemarken	Tabak
SHANGHAI IND H	Hongkong	Tabak
Shenzhen Jinjia Group Co Ltd	China	Tabak
Sila Holding AD	Bulgarije	Tabak
Sinnar Bidi Udyog Ltd	India	Tabak
Slantse Stara Zagora- BT AD	Bulgarije	Tabak
Smoore International Holdings	China	Tabak
Societe Ivoirienne des Tabacs	Ivoorkust	Tabak
Starfleet Innotech Inc	Verenigde Staten	Tabak
STG GLOBAL FINANCE BV	Denemarken	Tabak
SUPREME PLC	Verenigd Koninkrijk	Tabak
SWEDISH MATCH AB	Zweden	Tabak
TAIWAN FAMILYMART CO LTD	Taiwan	Tabak
Tanzania Cigarette Co Ltd	Tanzania	Tabak
West Indian Tobacco Co Ltd/The	Trinidad en Tobago	Tabak
TRI-PACK FILMS LTD	Pakistan	Tabak
TSL Ltd/Zimbabwe	Zimbabwe	Tabak
Turning Point Brands Inc	Verenigde Staten	Tabak
Tutunski Kombinat AD	Noord-Macedonië	Tabak
Union Investment Corp PLC	Jordanië	Tabak
Union Tobacco & Cigarette Indu	Jordanië	Tabak
Universal Corp/VA	Verenigde Staten	Tabak
Vapor Group Inc	Verenigde Staten	Tabak
ticker	Verenigde Staten	Tabak
Vector Group Ltd	Verenigde Staten	Tabak
VPR Brands LP	Verenigde Staten	Tabak

VST Industries Ltd	India	Tabak
Wee-Cig International Corp	Verenigde Staten	Tabak
Wismilak Inti Makmur Tbk PT	Indonesië	Tabak
YURI GAGARIN PLC-PLOVDIV	Bulgarije	Tabak